

Türk

Topça`An ve Anlam

Yousef Karimi

Türk

Topça`An¹ ve Anlam

Yazan: Yousef Karimi

---

1 - Eski zamanlarda, Türkler, Tarih`e Topça`An derdiler.

TÜRK
Topça'an ve Anlam

Her hakkı mahfuzdur. Bu kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun hükümlerine göre kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi veya herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılmaz, kısmen veya tamamen yayınlanamaz, depolanamaz.

Basım Tarihi: 26.02.2024

ISBN: 978-625-95806-4-7

Yazan: Yousef Karimi

ASES YAYINCILIK
Sertifika No: 63715

Biliyor muydunuz ki:

Kiros

Türk müydü?
Pasargad yazıtında
Kiros kendisini Kür'As
(Temiz As) olarak
tanıtır. As, Türklerin
lakaplarından biridir.

**Kür'As dünyada
Pan'Türkizmin
kurucusudur.**

Türk kökenli Mat (Mad)² hanedanının son imparatoru As`Tiaq (Dahhak) adında bir kişiydi.<sup>3</sup> As`Tiaq'ın kızının adı Man`dane idi. Mandane, Kambud (Kamboçya) adında, Türk kökenli bir Pars`la⁴ evlendi. Kambodun klanı, omuzlarında Pars (leopard) derisi giyen Mat kabilesinin soylularından biriydi. Mandane 18 yaşındayken Ur`As Kalesi'nde (Açay`çı şehri yakınlarındaki Kaplanti Dağları'nın zirvesinde) Kür`As'ı doğurdu. Kür`As (Kiros), Açay`Man hanedanı (Açay`Man, Kür`As'ın atasıydı) adında yeni bir hanedan kurdu. Kür`As şubatın 21 günün, ana`dili günü adlandırdı, bu yüzden, Kür`As Dünyada Pantürkizm ideolojisinin ilk kurucusudur. Türkler arasındaki farklılıkları ortadan kaldırmak ve dünya Türkleri arasında birlik oluşturmak için büyük çaba harcadı ve bu yolda hayatını kaybetti.

2 - Mat (Med) : Ejderha, Dragon

3 - Herodotus, the histories, book 1, chapter 107, section 1

4 - Pars: asil türk kelimelerinden ki çita anlamında dır.

Özet

Tarih boyunca isim ve sıfatların anlamları çeşitli faktörlerden dolayı kararmış ve anlamsız görülmüştür. Bu arada As, Kas, Mat (Med), Pars ve Türk gibi pek çok isim ve lakap da birçok nedenden dolayı anlamını yitirmiş ve anlaşılabilir hale gelmiştir. Artık isim ve unvan sadece kavramı tanımlamakla kalmıyor, aynı zamanda farklı milletlerin ve ülkelerin kökünün tanımakda büyük önem taşıyor ve bir milletin düşüncelerini, inançlarını, kültürünü, dilini ve geçmişini anlamının temelini oluşturur. Bu arada temel kelime olan “Türk”, Asya halkları (Hindistan Yarımadası hariç) için tarih, kültür, dil ve dini inançların yanı sıra siyaset, diplomasi, coğrafya açısından da o kadar önemli bir yere sahiptir ki, onun tarihsel anlamını çözmeden, geleceğe yönelik herhangi bir politika çizmek ve bir yol haritası geliştirmek (Asya için ve özellikle Orta Doğu için) imkansız ve hatta tehlikelidir. Çünkü tarih, milletlerin soyunu belirlemenin temeli, dostları düşmanlardan ayırmanın temeli ve son olarak yol haritası çizmenin temelidir. Ve elbette halkların ve coğrafi bölgelerin adları ve lakapları tarih derlemenin ilk direğidir. Tek kelimeyle, **Tarih, milletlerin yol haritasının temeli, isimler ve lakaplar da tarihin temelidir. Yani, isimler ve lakaplar milletlerin yol haritasının temelini oluşturur.**

Bu makalede tarihi-edebi belgelerden dayanarak, Türk kelimesinin anlamları ve uygulanma nedenleri açıklanmaya çalışılmıştır.

Anahtar kelimeler: Tarih, As, Kaş, Mat, Med, Pars, Bars, Türk, Açay`Man, Yafis, Yam, Sam, Ham, Nuh

Açıklama: Yam, Hz. Yafis'in (Yafeth) asıl adıdır. Yam⁵, elçi veya peygamber anlamına gelen Türkçe bir kelimedir. Nizam sözlüğünde yam, Çapar atı veya çaparhane olarak tanımlanır. Ancak Azerbaycan'ın farklı bölgelerinde yam, haberci (postacı) veya peygamber anlamına gelir.⁶

---

5 -Yam / Jam: haberci, peygamber

6 -Kitaba bakın: Farhang Nizam/ Ağa Seyyid Muhammed Ali Da'i el-İslam.- Haydarabad Deccan: Asafia Deccan'a Karşı Hükümet, 1305.- s. 544. Farsça Vikipedi'ye göre Haydarabad hanedanı veya Asifiya hanedanı veya Asif Jahi yönetiminin Hindistan'daki Haydarabad Deccan'ı yöneten hanedanlardan

İçindekiler

Özet.....	2
İçindekiler.....	3
Giriş.....	4
Birinci konu: Adın tarihsel kökeni	7
İkinci konu: Türk kelimesinin farklı anlamları.....	8
1- Hazreti Türk bin Yafis'in soyadı.....	9
2- Akıcı, açık, aydın ve net konuşma	10
3- Ayrılmak veya ayırmak	10
4- Orta	11
5- Düzlük, açık sözlülük, dürüst ve sadık.....	11
6- Adalet ve temizlik.....	11
7- İlim ve ilmin sahibi	12
8- Düz ve eğriliksiz	13
9- Güçlü, cesur, sert ve savaşçı	17
10- Güzel	19
11- Tuğ`Ay (Tüm ve dolmuş Ay)	19
12- Yaratılmış, var olmuş ve oluşmuş	20
13- Tanrı`nın Ordusu (Cundullah)	20
14- İntikamcı.....	23
15- Han`Evlik (Tevhid) ve Müslüman	29
16- Hindi kavramında türk.....	30
17- Moğ`ol kavramında türk (gerçek İranlılar)	30
18- Tazik'in (Tacik) zıttı anlamda Türk	43
Sonuç	44
Kaynaklar.....	45

---

biri olduğunu belirtmek gerekir. Bu hanedanın prensleri MS 124'ten 1948'e kadar Nizam el-Mülk olarak kısaltılan Nizam unvanıyla hüküm sürdüler.

Giriş

Belirtildiği gibi, isim ve unvan bir milletin tarihinin temel taşıdır. Dünyada ismi olmayan bir millet olmamıştır. Öte yandan hiçbir isim anlamsız olmamıştır. Çünkü dünyadaki her varlık, tabiatına, özelliklerine ve kimliğine göre, halkların kültür ve dillerine göre, kesin anlamı olan belirli bir isimle adlandırılmıştır. Ancak bazen bir varlığı, özellikle bir milleti veya bölgeyi adlandırmak için (o dili konuşanların düşüncesine göre) farklı anlamlara sahip farklı isimler kullanılır. Örneğin, Hint-Avrupalılar, Yam`Lar (Türkiye) adlandırmak için Turkey yani Hindi anlamındaki bir kelimeyi kullanırken, Yal`Lar de Hint-Avrupalıları çağırarak için Hindi anlamındaki kelimeyi kullanmışlardır. Veya Yal`Lar, kadim tarihin bir döneminde kendilerini adlandırmak için Pars (çita) kelimesin kullanırken, İslam'dan sonra Hindu-Avrupalılar (özellikle Fors`ça konuşan Hindular), Yafisleri damgalamak ve aşağılamak için Pars kelimesini Köpeğin havlamasına kullanmışlardır. Ve bu taktikle Yafisilerin güzel Pars kelimesini kullanmayı bırakıp, Hintçe olan Forsi (For+30) kelimesini uydurmayı başardılar. Bununla bazı Yafis bölgelerinin kendilerin tarafından işgalini meşrulaştırdılar. Yani böylece, Hint For`si halkı, Yafisi Pars halkının yerini aldı. Hal bu ki, etimoloji, tarih, etnik köken, inanç, kültür ve coğrafya açısından Pars (Çita), For`si`den (30 hanidan) farklıdır, tıpkı eski Pers halkının Hindistan halkından her bakımdan farklı olduğu gibi. Ancak, Pars halkı, günümüzdeki Türk dili konuşanlarla (Türkiye, Azerbaycan, Özbekistan ve...) tamamen akrabadırlar.

"Fiziksel antropolojik araştırmalar, İran halklarının ve Özbekler gibi Orta Asya sakinlerinin ırksal olarak höyük mezar kültürüyle ilişkili olduğunu gösteriyor."⁷

Bahsettiğim gibi yüzyıllar, hatta binyıllar geçtikçe bazı isimler yavaş yavaş anlamını yitirmiş, bazen de anlaşılabilir ve anlamsız isimler haline gelmiştir. Bazı isimlerin anlaşılabilir olmasının sebepleri şunlardır:

---

7 - İran'ın Kapsamlı Tarihi / Cilt 1: Aryan Öncesi, Aryanlar, Medler, Ahamenişler / Kazem Mousavi Bejnordi'nin gözetiminde - Tahran: İslam Ansiklopedisi Merkezi, 2013. s. 310

- Tarih boyunca bazı etnik grupların lahcelerinin sürekli değişmesi: Tataristan'da Kasan'ın telaffuzunun Kazan olarak değiştirilmesi, Kasan'ın telaffuzunun Kaşan olarak değiştirilmesi, Kas Mar kelimesinin Kaşmer olarak değiştirilmesi, Kas Rana kelimesinin Kazrun olarak değiştirilmesi gibi. Ta`o`rus kelimesinin Tebriz olarak değiştirilmesi

- Bir milletin kültürünün okuma-yazma alanında gerilemesi (cehaletin yaygınlığı) nedeniyle isim kavramının sessiz kalması. Afrika'nın ilkel kabilelerindeki pek çok ismin anlaşılmazlığı gibi

- Bir isim icat eden insanların ırksal veya kültürel olarak yok olması: Hit (Hat) halkının yok olması gibi.

- Bir ismin öznesinin kaybı. Bir varlığın (bir nesne veya sanat eseri gibi) yok olması ve bunun sonucunda adının anlamının da unutulması anlamına gelir. Haum bitkisinin soyunun tükenmesiyle birlikte kavramı da ortadan kalktı. Veya mamut gibi birçok hayvanın soyunun tükenmesi. Ya da eski çağlarda Zerdüşt dini törenlerinde kullanılan yapay aletlerin ortadan kaybolması, ancak günümüzde antik petrogliflerde görüntüleri bulunmasına rağmen kimliklerini ve adlarını kimse bilmiyor.

- Bir varlığın isminin doğal olarak başka bir isimle değişmesi ve bir kavim arasında eski isminin yok olması: Mesela İslam'dan sonra İranlılar arasında, Asp kelimesi, peygambere dönüşmesi veya İslam'dan sonra Yafisler'de Mat`ın (Med`in) ejderhaya dönüşmesi gibi. .

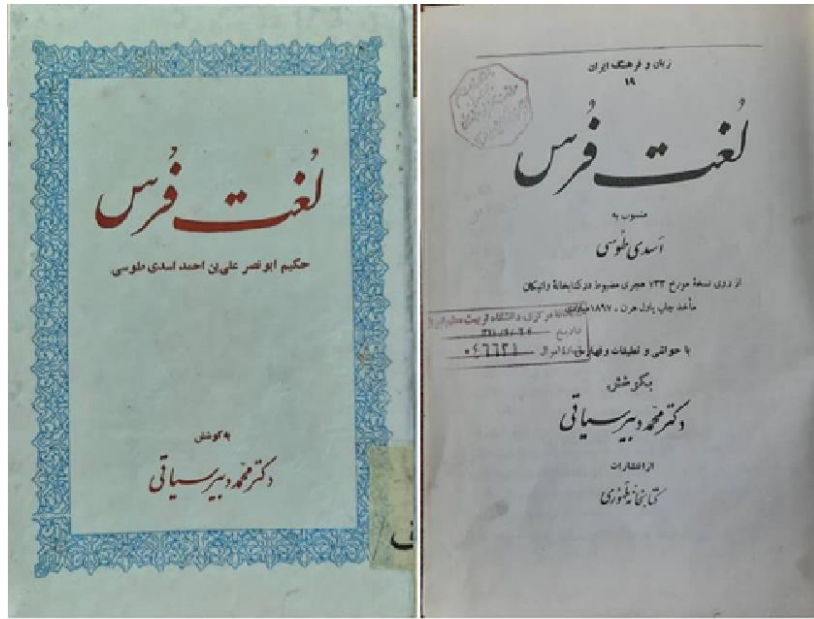
- Kütüphanelerin ve okuryazar nüfusun tamamen yok edilmesi yoluyla bir ulusun başka bir ulusa karşı kültürel saldırı: örneğin İranlıların kitaplarının ve kütüphanelerinin Araplar tarafından yok edilmesi ve okuryazar nüfusun (Zerdüşt Moğ`ları) katledilmesi ve Pars milletinin okuma-yazma bilmemesine yol açılması ve isimlerin anlamlarını açıklayan belgelerin kaybolması.

"Bir gün Neşabur'da Abdullah bin Tahir'in (Tahiri hanedanından) sarayına bir adam geldi ve çok eski Farsça bir kitap sundu. Bunun hangi kitap olduğunu sorduklarında, onun vamik ve üzra hikayesi olduğunu, o tatlı hikayeyi bilgeler yazmış ve onlar da Anuşirvan'a bağışlamışlar, söyledi. Emir söyledi Biz

Kur'an okuyoruz ve bu kitaplara ihtiyacımız yok, Allah'ın sözleri ve hadisler bize yeter ve bu kitap Mecusiler tarafından yazılmıştır, ve bizce reddedilmiştir. Daha sonra kitabın suya atılmasını emretmiş ve zerdüş`ler kalemile Pars dilinde bir kitap bulunursa imha edilmesini emretti.⁸

- Bir milletin başka bir millet tarafından kültürel olarak istila edilmesi ve bir isme başka bir anlam yüklenmesi. Örneğin Pars adına havlama kavramının dayatılması ve çita kavramının terk edilmesi

Kitabın adı:

Loğati Fors

yazari: Asadi tusi,

Dr. muhamed dabir siyaqi yardimciligila.

Tahran: tahuri, 1356

-Bir isme yaygın olarak kullanılan diğer kavramların empoze edilmesi: örneğin Rus, dağ sırası anlamında Yafisli bir kelimedir.

8 - Daha fazla bilgi için bkz.: A- İslam Medeniyeti Tarihi, George Zidan tarafından derlenmiştir (Farsça tercüme), üçüncü cilt, sayfa 65 B- Endülüs Tarihi merhum Dr. Mohammad Ebrahim Aiti tarafından yazılmıştır.

Ancak daha sonra Avrasya'da yaşayan bazı Slav kabilelerinin ismi için "Rus" kelimesi kullanıldı.

-Ve son olarak, özgüven eksikliği (aşağılanma) hastalığına yakalanmış ve kişiliğinden kaçmaya çalışan insanların sömürgecilerin kültürel istilası nedeniyle çocuklara isim vermenin güncel ve köklü bir yolu, Bugün lüks bahanesiyle çocuklara isim vermek için kullanılan şey (Karelya ismi gibi anlamsız) yapılıyor.

Yukarıda belirtilen materyaller dikkate alındığında Türk kavramının açıklanmasında çeşitli belge ve kitaplar dikkate alındığında ortaya çıkan problem budur ki, Türk kelimesinin anlamı nedir? "Türk" kelimesi bir isim mi, sıfat mı, yoksa lakap mı? Türk bir nesneyi, bir hayvanı veya bir aileyi adlandırmak için kullanılan bir kelime midir? Türk kelimesinin tarihçesi nedir? Peki Türk kelimesi hangi dilde ve hangi kişiler tarafından icat edildi? Türk'ün coğrafyası neresidir? Türk kelimesinin kutsal dille bağlantısı nedir?

Bu makalede, antik eserler ve coğrafi alanlar incelenerek, bölge halklarının (Ortadoğu ve Orta Asya ve rusya) kültür ve edebiyatları irdelenerek, saha araştırması ve kütüphane kaynaklarından yararlanılarak bahsi geçen sorulara cevap verilmeye çalışılmaktadır.

Birinci konu: Adın tarihsel kökeni

İnsanlar, klanlar ve insan kabileleri beş şekilde adlandırılır:

A- Yaratılış âleminde ilk isimlendirme Yüce tanrı tarafından yapılmıştır. İnsan, Adem, Havva ve Türk (Tanrı'nın ordusu veya Cundu Allah anlamında) kelimesi gibi.

B- Sasani ordusunun soylu- kökenli Pars savaşçıları ki arap saldırılarından sağ kurtulmuşlardı, kendilerine intikamcı anlamındaki "Türk" kelimesin seçtiler. Böylece bazen halklar kendilerine hitap edecek bir isim, lakap veya sıfat seçmişler.

C- Doğu ve batıdaki Türk komşularının Germen halkını adlandırmak için kullandığı Almanya (kızıl adam) kelimesi gibi, diğer halklar tarafından başka halkları adlandırmak için kullanılan bir isim kullanılmıştır.⁹ Asıl Almanların kızıl Yal`Lar (Ala Mat) olduğunu belirtmek gerekir.

C- Bir bölgeye, ülkeye veya bir kıtaya yerleşmek, orada yaşayan kavimlerin o bölge veya kıtanın adını almasına neden olmuştur. Amerika kıtasında Amerikan halkının kurulması gibi, (farklı soydan gelen) tüm kabilelerin ve insanların Amerikalı olarak anılmasına neden olmuştur.

H- Özel kültür ve gelenekler, bir milletin bir isim veya unvan veya sıfatla anılmasına sebep olmuştur. Pars (omuzlarında çita derisi taşıyan bir kavim), Berberi (ilkel bir kavme verilen isim), Kurt (ya kürt ki yafisi köçeri çöban halkları adlandırmak için kullanılmıştır)

İ-Bir inancın peşinden gitmek, bir milletin o inanç veya inancın adıyla anılmasına neden olmuştur. Mesela Moğ`Ol (Zerdüştî Moğlarının dinini benimseyen insanlar) ya da Moğ`An (topraklarında Zerdüşt Mughları bulunan insanlar).

İkinci konu: Türk kelimesinin farklı anlamları

Türk kelimesiyle ilgili yaptığım araştırmada bu kelimenin tarih boyunca birbirinden farklı ama birbiriyle bağlantılı birçok kavramda kullanıldığını fark ettim:

- Hazreti Türk bin Yafis'in soyadı
- Ayrılmak veya Ayırmak (bazı Arapça belgelerde ve kitaplarda Tereke yani ayrılmak fiili olarak)
- Cundullah (Tanrı'nın Ordusu)

---

9 - Bakınız: Türkçe isim/yazar Tunjar Baiqara anlamı; Çeviren: Mahbobe Harishchian - Tebriz: Yılaq Qalam, 2017. s. 30

- Düz ve bükülmez ve ölümcül
- Düzgün, akıcı, açık ve net konuşma
- Eksiksiz ve kusursuz
- Dürüst ve sadık
- İntikamcı

1- Hazreti Türk bin Yafis'in soyadı

Yafes (Yafet ya yam) , Nuh'un dört oğlundan birinin adıdır. ¹⁰
Hazreti Yafis'in Türk adında bir oğlu vardı. ¹¹

"Ve Yafet, çölde yaşayanlar aracılığıyla Turan ülkesine ve doğu bölgesine yerleşip güzel gelenekler kurdu ve soyunun çoğalmasından sonra yokluk evinden var olmak evine geçti. Onu hükümdar yaptılar ve ona Japheth (yafis) Oğlan adını verdiler. O, yafisin büyük oğluydu ve son derece bilge, akıllı ve sanatçıydı. Babasının bütün topraklarına hükümdar oldu. ¹²

Peygamberlik ailesi, Hazreti Yam'ın (Yafis bin Nuh) neslinden devam etmiştir. Nuh Peygamber'in 3 oğlundan Yam'ın (Yafis) Asp`Əndi (gönderilmiş peygamber) olarak tanıtıldığını da belirtelim. ¹³

"Böylece o zamanın bütünü oluşturulan Oğuzların torunlarına Türkmen denir... ve şu anda söz verilmiş karara

---

10 - Kitaba bakın: Ali Ekber Nafisi'nin (Nazem el-Atba) yazdığı Farhang Nafisi; Beşinci cilt: M-Y.- [Tahran?]: Hayyam kitabevi, 1343.- Sayfa 3999. Ayrıca şu kitaba da bakınız:

Dictionary, persian, Arabic, and English/ john Richardson.-vol. 1.- London: William...co, 1806.- p. 1149

11 - Dictionary, persian, Arabic, and English/ john Richardson.-vol. 1.- London: William...co, 1806.- p. 239

12 - Kitaptan: Tarih el-Afi (Bin Yıllık İslam Tarihi)/yazarlar Ahmad Tatvi, Asif Khan Qazvini; Düzenleyen: Gholamreza Tabatabai, Maj. Tahran: Bilimsel ve Kültürel Yayınlar, 1382. Sayfa 3530 ve 3531

13 - Kitaba bakın: Kitaba bakın: Seçilmiş Tarih / Hamdullah bin Ebi Bekir bin Ahmed bin Nasr Mostofi Kazvini tarafından derlenmiştir. - Tahran: Amir Kabir, 1339, sayfa 26, ayrıca kitaba bakın: Zafarnameh Timuri; Şerefeddin Ali Yezdi tarafından derlenmiştir, birinci cilt, s. 41-43.

oturmuşlar ve tüm Çin'in, Hindistan'ın, Keşmir'in bütün, İran ölkesinin ve rumun ve şam ç mısır toprakları, güç`le ve şevket ve hakimiyet vee le geçirmek`le dağılmışlar ve ölkelerin yerleşmiş bölgelerinin çoğunu ele geçirmişlerdir.¹⁴ Asp`Eviç`in boyuna çizgi`de devam ettiğine göre (Ata`dan oğula), Dolayısıyla Persler (İranlılar), Hz. Yafis'in soyundan geliyordu ve Türkçe konuşuyorlardı. Çünkü, iranlıların, en eski dini, zerdüştlük`di ve Hac Suresi'nin 17. ayetine göre Zerdüştlük (Mecusilik), İslam, Hanefi (muhtemelen Sabii), Yahudilik ve Hıristiyanlık gibi tek tanrılı bir dindir.<sup>15</sup> Yani iranlılar, eskiden beri Han`ev (Hanevi) olduklarına göre, Yam (Hz. Yafis hanidani nübüvvet ailesinin Atası) neslinden olmalıdır.

2- Akıcı, açık, aydın ve net konuşma

Türk konuşan halklar arasında, Türk Sözü denilen ortak bir terim vardır. Türk Söz yani doğru, akıcı, aydın ve mükemmel konuşmak. Dinleyici, konuşanın sözlerini anlayamadığı durumlarda, konuşan sözlerini Türk Sözü şeklinde özetleyerek cümlelerini açık, doğru, kusursuz ve kapsamlı ve kısa (kelimelerin tam anlamı dahil) olarak ifade eder.

3- Ayrılmak veya ayırmak

(Hata olarak, bazı yazıcılar, türk`ü, Tərəkə yanı Arapça fiil`den alındığını düşünmüşler)

Tərək, Türkçe ve Arapçada ortak fakat farklı anlamlara sahip bir kelimedir.¹⁶ Türk dilinde Tərək, at eyeri, şapka gibi üst`de bağlanan her şey anlamına gelir. Fakat Arap dilinde "terk etmek"

---

14 - Rashid al-Din Fazlullah Hamdani tarafından derlenen Jame al-Tawarikh'e bakın; A.A.'nın çabalarıyla. Romaskeviç, L. A. Khatakurov, A. A. Alizade Moskova: SSCB Bilimler Akademisi, 1965. - sayfa 57

15 - Daha fazla bilgi için şu kitaba bakın: Eski İran Ansiklopedisi; Avesta döneminden Sasani döneminin sonuna kadar/ Haşim Razi'nin araştırması ve yazıları, Tahran: Sokhn, 2011.- Cilt 4, sayfa 1957

16 - Kitaba bakın: Farhang Farsça-Azerbaycan (Farsça-Azerbaycan Suzlok) / Behzad Behzadi - Tahran: İlk Yayın, 1377. - Sayfa 413.

mastarından gelen "tərəkə" fiili, ayrılmak anlamına gelir. Tərəkənin, Arapça çoğulu Ətrak'tır. Arap tarih kitaplarında İran'a yapılan Arap saldırısının anlatılmasında bazen Atrak (kaleler ve askerlerle ilgili) kelimesine rastlıyoruz. Bazıları Etrak'ın Türk kökünden olduğunu, Anck Etrak'ın ise Arabçe tərəkə kökündendir. Dolayısıyla Etrak Kalesi, terk edilmiş Kale anlamına gelir veya Etrak askerleri, bir bölgede veya bir kalede haline burakılmış savaşçılar anlamına gelir. Bu şekilde fiillerin çoğulu bazen yanlışlıkla Türk, Kürt gibi bazı isimlerin çoğulu olarak kullanılmaktadır. Ancak Akrad'ın Kürtlerin çoğulu olmadığı gibi, Etrak da Türklerin çoğulu değildir.

4- Orta

Türk aynı zamanda orta (zaman, mevsim ve dönem) anlamında da kullanılmaktadır. Mesela, Türk Üzüm Odi, yani üzümün yarısına gelindiğinde. Veya Türk Qoyash Odi, güneşin gün ortasına ulaşması anlamına gelir.¹⁷

5- Düzlük, açık sözlülük, dürüst ve sadık

Türk, sade ve basit anlamında İran ve Ortadoğu ülkelerinde yaygın kullanılan terimlerden biridir. Kapsamlı Türkçe-Farsça etimoloji sözlüğünde bu anlam (sade ve sade) Türk kelimesi için de kullanılmaktadır.¹⁸

6- Adalet ve temizlik

Nizami Gencevi şiirlerinde şöyle yazmıştır:

---

17 - Kitaba bakın: El-Türk Mahmud bin Hüseyin bin Muhammed Kaşgari'nin kelime divanının isimleri, sıfatları ve zamirleri ve bağlantıları / Mohammad Debir Siyaghi tarafından tercüme edilmiş ve alfabetik olarak düzenlenmiş ve düzenlenmiştir - Tahran: Beşeri Bilimler ve Kültürel Çalışmalar Araştırma Enstitüsü, 1375. Sayfa 445.

18 - Kapsamlı Türkçe-Farsça etimoloji sözlüğü, Dale Deniz/İsmail Hadi.- Tebriz: Akhtar, 2016, sayfa 327

Zülüm ettiğiine göre

Türk değilsin, yağmacı bir Hindu`san

Bu şiirde adaletle karşı şiddet, namusa temizlik`e karşı, soygun da vardır. Hindu, Hicri 4. yüzyıl literatüründe ve sonrasında köle kavramıyla anılmaktadır. Dolayısıyla bu şiirde Türk, adil ve saf anlamına gelmektedir. İslamiyet'ten sonra, İşgalci Araplara yardım ve destek vermek amacıyla, Hindu köleler halinde İran'a giren Tacik Hindular (Tazak veya Tacikler), Orta Asya'ya sığınan Persleri (ki kendilerini türk yani intikamcı tanıtıyorlardı) her zaman ciddi bir engel olarak görmüşlerdir. Onlar pars`ları kendi amaçlarına engel görerek, bu nedenle daima intikamcı Parsların (Türklerin) karakterini terror etmek için, gerçeklerin tam tersini göstermişler ve bazen de intikamcı Parsları (Türkleri) ihanet, sadakatsizlik ve yağmacılıkla suçlamışlardır. Çünkü Türklerin (intikamcı Parsların) zaferi, Hinduların yenilgisine ve ana vatanları Hindistan'a sürülmelerine neden olurdu. Aşağıdaki şiirler Hinduların köle olduğunu göstermektedir. Saadi`nin Bustan kitabı:

Şunu, Türkün izlemesi o kadar mutlu etdi ki,

Zavallı bir hindu olduğun unutdu

Saadi:

Saadi aşıkların perdesinden yakınıyor,

Ey benim türküm, perdeni çöz ki senin Hindu`nam

7- İlim ve ilmin sahibi

Peygamber Efendimiz şöyle buyurdu:

اطلب العلم ولو بالصين

Sin'de bile olsada, İlimi Arayın.,¹⁹

---

19 - El Vesal el Şia, cilt 27, sayfa 27

Bilinmesi gerekir ki, Sin, bugün Çin olarak bilinen uçsuz bucaksız ülkeyle aynı değildir, ancak bu, Uzak Doğu'nun kuzeydoğusundaki bir Türk bölgesi için atfedilen önemli ve aptalca bir terimdi. Topça`An`çıların (Tarih`çilerin) konuşmalarının iyice anlaşılır ki, gıtabe Sin'i ele geçirmek için kendini hazırlamış ..."²⁰

Dolayısıyla İslamiyet'in ortaya çıktığı dönemde, Kuzeydoğu yani Orta Asya Türklerinin eğitimli, kültürlü, bilimi ileri, dikkat çekici bir medeniyete sahip bir halk olduğu bilinmektedir. Yeni Müslüman Arapların Sin'e (Orta Asya veya Türkçe konuşanların doğu toprakları) yönelik saldırılarının odak noktası, Türklerin (Sasani ordusundan sağ kalanlar) direnişini kırmaktan başka, onların medeniyetini ve yüce ilimlerini ele geçirmekdi. Yani Sin'in (bugünkü aynı Türkistan) fethinin Araplar için iki büyük faydası vardı: Birincisi, İran pars`larının (Türk Yafisleri: Orta Asya'ya sığınan Parslari) direnişin ortadan kaldırmak, ikincisi ise Sin halkının kültür, medeniyet ve yüksek bilimine ulaşmak.

8- Düz ve eğriliksiz

Hazreti Yamın (Yafisin) ailesi tevhid inancındaydı. Hatta yamalar arasında halal hayvanları zibh etmek bir inanc görevidi. Bu yüzden, yamalar, keçi ve koyun gibi halal etli hayvanların bağırsaklarının kullanılması sayesinde ilk kez Açay`l (yayı) icat edebilmişler. Eski zamanlarda elastik penis (streç ve örgü) üretimi için hidrokarbon hammaddesi yoktu. Tam tersine Sami halklar (Hint-Avrupa) farklı hayvanlara tapındıkları için hayvanları öldürmeyi, hatta işkence etmeyi affedilmez bir günah olarak görüyorlardı. Bu nedenle Yamalar, insanlık tarihinde Açayı (Aç veya Haç) icat edebilen ve bu sayede dünyada As (becerikli nişancı) olarak anılan ilk insanlar olmuştur. Tüm Yam yazıtlarında (hem İran, Türkiye, Orta Asya, Irak vb.) okçu adamların (Achaiman) görüntüsüne sıklıkla rastlanır. Türkçe

---

20 - Kitaba bakın: Orta Asya'daki Arap Fetihleri - Profesör Gip tarafından yazılmıştır; Çeviren ve çeviren: Hossein Ahmadipour - Tebriz: Akhtar Shamal Press, [1326?]. Sayfa 85-86

konuşan Yamlıların en büyük imparatorluklarından biri, Açıy`man`ların (okçu) atası (Açıy`man: Achaemen) adıyla dünyada üne kavuşan Achaiman hanedanı olup, tüm sikkelerinde Achaiman (okçu adam) imgesi yer almaktadır.

"Türklerin Tuorki adı verilen bir ülkenin veya Tur`ok`ku adlı bir kabilenin adıyla bağlantısı Aşur dilindeki belgelerde zikredilmektedir."²¹

Achaemenid coin
(Ahameniş sikke`si)
Üzerinde Açıyman
(Kamancı) resmi

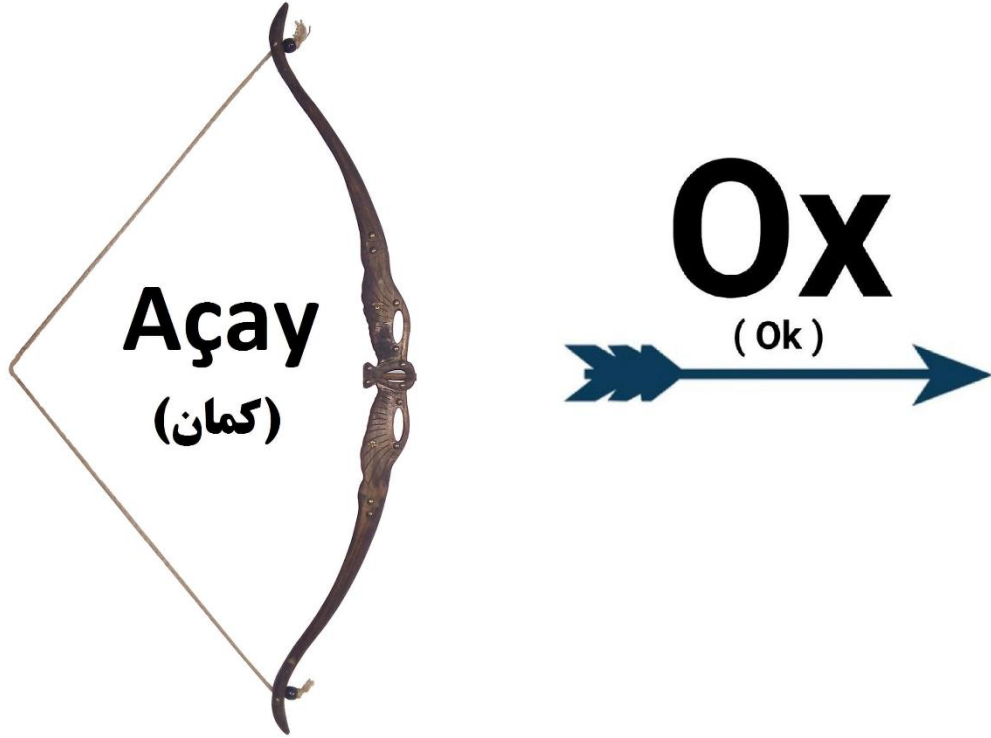
Yani İslam'dan önce Türk kelimesi Tür`Ok (Türk+Ok veya Tür+Ok) gibi birleşimlerle kullanılıyordu. "Gök Türkünün bazı taş yazıtlarında (Kul Tekin - Bilge Xaqan - Moyunchor) Türk adı Türok olarak yazılmakla birlikte Türok, Türkö, Türkü olarak

---

21 - Türkçe isminin anlamı / Yazarı Tunjar Bayqara; Çeviren: Mahbobe Harishchian - Tebriz: Yılaq Qalam, 2017. s. 48

okumak mümkün olmakla birlikte Türuk tercih edilmektedir."²² Orxun ve Bogot yazıtlarında Türküt, Türk ve Türuk kelimelerini kullanırlar.²³

Tür`ok, Tür veya Türk (Tür, Türk) kelimelerinin Ok kelimesiyle birleşimidir. Ok, yay değil. Açay, yay anlamına geliyor. Bu nedenle okun tüm özelliklerini dikkate almaya çalışmalıyız ki tür veya türk kelimesinin anlamını anlayalım.

Bir okun 3 parçası vardır: uzun bir sap (genellikle kamıştan yapılır), bir başlık (genellikle metaldan) ve bir kuyruk (genellikle tüylerden yapılır). Mantıksal olarak hiçbir şey onun temel bileşeni tarafından tanımlanmaz veya tanıtılmaz. Örneğin bir ağaç kökleriyle tanımlanmaz, çünkü kökleri olmayan bir ağaç

---

22 - Kitaba bakın: Türkçe isim/yazar Tunjer Baiqara'nın anlamı; Çeviren: Mahbobe Harishchian - Tebriz: Yılaq Qalam, 2017. s. 32

23 - Nicholas Sims - Williams/ takao moriyasu, ayudai ochir. Provisional report of researches on historical sites and inscriptions in Mongolia from 1996 to 1998. The society of central Eurasian studies, Osaka university, 1999. P. 123/ abstracta iranica / volume 22/ 2001

düşünülemez. Bu nedenle tür veya türk bir okun temel bileşenlerinden biri olamaz. Yani, Tür`ok birleşimindeki Tür veya Türok bir isim olamaz, ancak belirli bir ok türünü tanımlayan bir sıfat olmalıdır. Bir okun sahip olabileceği nitelikler aşağıdakileri içerebilir:

Acımasız ve öldürücü, zehirli, kesin ve hatasız, düz ve bükülmez, dinî-ahlaki anlamda sıfat (kutsal, cezalandırıcı eylem, intikamcı), güzel veya sert, hacimli sıfat (ince, kalın, uzun, kısa ve benzeri gibi), boya (açık, koyu, beyaz, siyah vb. gibi), hızlı, çok ve bol, nadir ve değerli ve pahalı bir malzeme, ağır veya hafif.

Antik çağlarda ve ulusların yaşamı ve ölümü, savaşların sonuçlarına bağlı olduğu zamanlarda (insan haklarının ve ahlaki ilkelerin daha az egemen olduğu, ulusötesi adli ve ceza otoritelerinin bulunmadığı bir durumda) ve Medeniyet ve refahın en alt seviyede olduğu durumda, elbette ki tek amaç, düşmanın önünüde, canı, malı, ve namusu kurtarmakdı. Tabi ki, bu durumda, ok yapımında, dekoratif özelliklerde (fiyat, güzellik, birçok aksesuarların iyi görünmesi, rengi vb.) düşünülmezdi. Başka bir deyişle, en önemli ilkesi yaşamı korumak olan, sınırlı mali kaynaklara ve ilkel sanayiye sahip olan antik ilkel dünyada, ok yapımında amaç yalnızca düşmanı yok etme etkinliğiydi ve elbette bu amaca ulaşmak, Bir okun düm-düz olmaması, doğruluk ve hatasızlık, gaddarlık ve öldürücülük ve hatta zehirlilik gibi askeri nitelikleri olması gerekir. Türk dilinde, Öldürücü ve Yırtıcı, Düm Düz ve bükülmeyen, zehirli ve... gibi kelimelerin olduğuna göre, şunu kabul etmek gerekir ki, Türk dil ve edebiyatında sadece iki tane karşılığı olmayan sıfat vardır ki, o iki sıfat da Türk kelimesine yakışan kesinlik ve intikamdır. Yani

Türk-Ok birleşimindeki Türk kelimesinin tam iki anlamı yani intikam ve dikkat olabilir.

"Gök Türk taş yazıtlarında... ve Uygur metinlerinde Türk çeriğ (Türk askeri) şeklinde yazılıdır ve cuğtay lehçesinde bu şekilde korunmuştur." Türk çeriğ ve Tür`ok veya Turkok gibi kombinasyonlara bakıldığında, Turok veya Turkok kombinasyonunu iki anlamı olduğu açıktır:

- kesin
- Kurtarıcı ve katil (intikamcı)

"Geçmiş çağlarda Türklerle aynı yerde yaşayan Macarların dilindeki Türk adı Tür`ok olarak korunmaktadır"²⁴

9- Güçlü, cesur, sert ve savaşçı

Amerikan Miras Sözlüğü'nde (Amerikan heritage dictionary)

Tür`ok ya Türk`ok

Tür`ok yani intikam oku. Bu ok`larda bir delik varmış ki, deliklerinden kurbanın vücuduna ölümcül zehir içeren sıçarmış.

türk aynı zamanda güçlü anlamdadır.²⁵

24 -Türkçe isminin anlamı / Yazarı Tunjar Bayqara; Çeviren: Mahbobe Harishchian - Tebriz: Yılaq Qalam, 2017. - Sayfa 58.

25 - American heritage dictionary (2000). The American heritage dictionary of the English language; fourth edition- "Turk". Bartleby. Com. Retrieved 7 december 2006

"Müllerin yazdığına göre, Uygurca sırrında, Türkçe "güç, kuvvet, kudret" anlamına gelen "türk" kilimesi "erk" kilimesiyle indirde esh erhifti kavramı olarak kullnilzilt."²⁶

Yukarıdakilere göre Türklerin tek tanrılılar arasında özel bir saygısı vardır. Bu konuda şöyle hadisler rivayet edilmiştir:

- Sünnilerin en güvenilir kaynaklarından biri olan Sünen Ebu Davud Sistani'nin (Saha Şit'ten) kitabında "Bab fi el-Nahi an Tahiyic el-Türk" başlıklı bir bölüm bulunmaktadır, yani: Peygamber'in Türkleri kızdırmayı yasaklaması".

- Ayrıca Şeyh Hürr Amili'nin yazdığı vasayilu al-Şiia kitabında "Bab İstihbabi Mutarake el-Türk yani Ma Dam Yemkün el-Tark" adı altında bir bölüm bulunmaktadır, bu da " Mümkün olduğu kadar Türklerle Düşmanlıkları terk etmenin tavsiye edildiği bölüm". "

- Cahiz, Ömer İbn Hattab'dan (Halife) bir hadis getirmiştir; burada Ömer Türkler hakkında şöyle demiştir: "Şiddetli düşman", Türklerin kızgın düşmanları demektir. Peygamber Efendimiz'in bir hadisinde de "Onlar sizi bıraktıkları sürece siz de onları bırakın"²⁷ denilmektedir. Bu hadise istinaden Yezid bin Katade (Arap komutan) ve Hamza bin Azarak, askerlerinin Türklerle savaşmasını engellediler.

- Hazreti Ali bin Ebi Talib, Türkleri anlatırken diyor ki: "Ben onları sanki dövülmüş kalkan gibi yüzlerle, brokar ve ipekten elbiseler giymiş, asil atlar çekerken ve öyle bir katliam ve kan dökerken görüyorum ki, yaralıları Ölülerin bedenleri üzerinde hareket ediyorlar ve kaçaklar yakalananlardan daha az."²⁸

Şaiir Manochehri diyor ki:

Gönlünü Mutluluğa aç, yoksa padişahın kapısından

Yarın sana bir xiltaş tatar yiğit ordu getiririm

26 - Fş Üş Kş Müller, 1911: 11, 10, 15, 97, 108; A. Caferoğlu, 1968: 259; B. Ögel, 1982: 278 vd.

27 - El-Cahiz, El-Cahiz'in Mektupları / Cilt 1, sayfa 58

28 - Nahj el-Belageh, tercümesi: Muhammed Dashti.- Kum: Meşur, 1379.

Bu şiirde, Türk, yiğit, Korkmaz ve saldırgan anlamına gelmektedir.

Xiltash: aynı kabileden bir ordu (Dahkhoda sözlüğü), aynı halk, aynı kabile

Türkçenin anlamlarından biri olan kavgacı ve savaşçı, farhangi büzürgi suxen sözlüğünd de zikredilmektedir.²⁹

10- Güzel

İslamiyet'ten sonra Fors edebiyatında (Foarsi-Sanskritçe) güzellik, Türklerin öne çıkan özelliklerinden biri olarak kabul edilmiştir. Çünkü beyaz yüzü, uzun boyu, badem gözleri, uzun ve kılıca benzeyen kaşları, tomurcuk dudakları ve ela burnunun yanı sıra o dönemde güzelliğin tecellileri sayılıyordu. Öyle ki Forsça konuşan şairlerin çoğu Türkçe kelimesini şiirlerinde güzel ve güzellik anlamında kullanmışlardır. Bu nedenle Türk, güzelliğinde aya benzetilmiş ve ay, Türki Felek veya Türki Sepehr birleşimiyle tanımlanmıştır.

Farhangi büzürgi suxen sözlüğünde, Türk, güzel yüz ve beyaz tenli güzel kavramlarıyla da tanımlanır.³⁰

11- Tuğ`Ay (Tüm ve dolmuş Ay)

Fars edebiyatında Türk, aya bir İma`dir, ve Hindu ise güneşe bir İma`dir. Mesela Nizami şiirinde şöyle diyor:

Çünkü çitli türk işden düştü

dünyanın gelini çitin içine düştü (eş anlamlılar koleksiyonu)

Veya örneğin sarı şapkalı türk: Hilal şeklindeki ayı ifade eder.

---

29 - Farhang Bozor Sokhn/ Dr. Hassan Anuri'nin gözetiminde.- Tahran: Sokhn, 2001.- 8 cilt. Sayfa 1707

30 - Farhang Bozor Sokhn/ Dr. Hassan Anuri'nin gözetiminde.- Tahran: Sokhn, 2001.- 8 cilt. Sayfa 1707

Gökün türkü (ayı ima ediyor) oruçlunun masasın yağmaladı bayramın Açıyı bardağın etrafına işaret etdi (Hafız)

Habele, forsi edebiyatında, Türki Gerdun`da, Ay`ı ima ediyor. Vaje yab kitabında Türki Felek de, Türki Sepehr veya Bayram (behram) yıldızı (Mars) kavramıyla geçmektedir. Bu kitapta Türk Mu'arbad kelimesi aynı zamanda Türk Badmast (kötü serhoş) veya Bahram (Mars) kavramıyla da geçmektedir. Ancak türki felek ve türki sepehrın doğru manası ve iması ay`dır, ancak türki maarebed konusunda yazarın görüşü (Bahram veya Mars) doğrudur.³¹

Türki maarebed: Mars gezegenine işaret olan türki felek demektir (delil); Arapça'da buna Türki Al Rasool denir. (farhangi farsi huşyar)

12- Yarattılmış, var olmuş ve oluşmuş

Amerikan heritage Sözlüğüne göre, Türk kelimesi, yaratılmış ve doğmuş anlamına gelen kadim Tür`ok kelimesinden türemiştir.³²

“ Türk kelimesi törük ve ya türük, var olmuş, şekil kazanmış anlamlarına gelmektedir.”³³

13- Tanrı`nın Ordusu (Cundullah)

Belirtildiği gibi bazı etnik gruplara Yüce tanrı tarafından, Hz. Yam'ın oğluna Mübarek Türk ismi verilmesi gibi, sıfat anlamında isimler verilmiştir. Yani Allah'ın ordusu manasındaki Türk ismi, Allah'ın Hz. Yam'ın oğlu ve ailesine verdiği isimdir. Ve Asp`eviç

---

31 - kelime bulucu; Yabancı kelimelerin Farsça karşılıkları / Abolghasem Parto.- [Tahran?]: Asatir Yayınları, 1373.- Cilt 1, sayfa 414

32 - American heritage dictionary (2000). The American heritage dictionary of the English language; fourth edition- “Turk”. Bartleby. Com. Retrieved 7 december 2006

33 - L. Bazin. Introduction A l`etude pratique de la langue turque \ Paris:maisonneuve, 1994. page 176, 179

(Peygamberlik ailesi), Hz. Âdem'in çocukları arasında boylamsal bir çizgide devam ettiğinden, Hz. Türk, Parsların (Partların), Azerbaycanlıların, Türkmenlerin, Özbeklerin, Kırgızlar, Kazaklar vb atası olan ilahi peygamberlerden biriydi..

Divani luğati El-Türk de şöyle buyrulur:

"... El-Şeyh el-İmam el-Zahed el-Husain ibn Halef el-Kashghari'den rivayat olmuş ve şuna da İbn el-Gharghi demiş ki Şeyh Ebu Bekir el-Mufid el-Jarjarayi, İbn Ebu'd-Duniya adlı bir kişinin Ahir Zaman konusunda olan kitabında rivayet etmiş ki, Peygamber Efendimize istinaden yazdığı bir hadis var ki şu hadis şöyledir:

يقول الله جل و عز ان لي جنداً سميتهم التُّرك و اسكنتهم المشرق فاذا غضبت
على قوم سلطتهم عليهم.

Anlamı: Cenâb-ı Hak buyuruyor ki: Benim Türk dediğim bir ordum var. Onları dünyanın doğusuna yerleştirdim. Ne zaman bir kavme öfkelensem, onları o kavmin üzerine yöneteceğim."³⁴

Bu rivayet birkaç gerçeği anlatıyor:

A-Türk (Türk), Yüce Allah'ın yarattığı ve isimlendirdiği bir isimdir.

B-Türk, bir kabileye (Yafisi) mensup bir ordunun adıdır.

C-Türk, kökeni İslam'dan önceye, yani Nuh Peygamber'in (Türk bin Yam Peygamber'in doğuşu) tufanı öncesine dayanan eski bir isimdir.

C- Türkler yüce bir amaç için yaratılmış bir kavimdir (ordudur): Hakikatten (tevhiden) ve adaletten sapan kişi veya kavimlere ilahi ceza vererek intikam almak. Yani Türk'ün asıl ve nihai anlamı tanrı`sal intikamdır (cezadır).

H- Tanrı Türk'ü kendine ordu olarak adlandırmış. Ladin Hint-Avrupalılarının tarih boyunca Türklere karşı beslediği nefret ve düşmanlığın yegâne sebebi de budur. Başka bir deyişle:

---

34 - Türk Sözleri Divanı / Şeyh Mahmud bin Hüseyin Kaşgari - H. M. Sediq.- Tebriz: Akhtar, 2013. Sayfa 224

Türk Cundullah'ın gerçek örneğidir

Ve onun düşmanı, deccalın ordusudur.

E-Türk sadece Orta Asya halkını kapsamıyor. Aksine, Türk, Pars`la (veya Partlar yani asil Pars`lar), Azerbaycanlılar, Kafkasyalılar, Anadolu Türkleri, Türkmenler, Kırgızlar, Özbekler, Kazaklar, Moğollar vb. içerir.

K- Yüce Mekke (Hz. Muhammed Mustafa'nın ikamet yeri) veya Yüce Ev (Beyt ül mukaddes) dikkate alındığında Türklerin diyarı doğudaydı. Bu durumda Türklerin toprakları Irak'ı, İran'ı, Türkiye'yi, Kafkasya'yı ve Hazar Denizi'nin kuzey ve doğu bölgelerini kapsamaktadır. Özellikle Peygamberlik ailesi Yafis (as)'ın neslinden itibaren genişlemiş ve ilahi peygamberlerin büyük çoğunluğu Ortadoğu'dan çıkmıştır.

Tür`Kan (turan) kelimesinin Orta Asya topraklarına uygulanışının belgelenmediğini ve Arap istilasından önce Orta Asya'nın Sin ülkesi olarak bilindiğini itiraf etmeliyim. İslam Peygamberi Hz. Muhammed Mustafa'nın (as) Müslümanlara bilgi edinme konusunda rehberlik ettiği yer, Sin bölgesidir ki bugünkü Çin ölkesinden farklıdır.

14- İntikamcı

İslam'ın yükselişinden ve İran'ın yeni Müslüman ilkel Araplar tarafından işgal edilmesinden sonra, İran'ın mağlup savaşçıları 4 parçaya bölündü:

Yenilen Sasani ordusunun büyük bir kısmı, kralları Yazgerd Sasani ve vatanlarını savunmak için Peşmerge olan diğer İranlılar ile birlikte Orta Asya'ya çekilerek bu bölgelerde iki yüz yıl boyunca Arap işgalcilere ve onların Hintli kölelerine karşı savaştı. .

Haydi, türkçe (intikamçı olarak) saldıralım

Hindulari öda atalim

Yukarıdaki şiirde Nizami, intikamcı kavramı içinde Türk kelimesini kullanmıştır. Nizami, Mahzan el-Esrar'ın 27. bölümünde şöyle diyor:

1- "(Al-Hakm bin Umar al-Ghafarinin halefi olan Ziyad bin Abiyeh) bu ordu seferinin sırasında Oxus bölgesine (Ak Su: Karimi) girerek Çoğaniyan'a doğru ilerledi ve Firouz Sasani`ni Çin duvarına kadar kovaladı."<sup>35</sup> "Muhafaza kuvveti teslim olmayınca Türk hakanı başka bir hileye başvurdu: Hakan`ın askerleri ve komutanları arasında Xosro ve Sasani Yezgerd'in torunu Firuz'un oğlu da görülürdü. İran prensi, Arapların güçle koruyan kuvvete, tartışmaya görevlendi. İran prensi araplarla Kalıtsal monarşiyi yeniden tesis etme konusunu ortaya koydu, ve bu eylemi genel affın temeli haline getirdi. Bu talep sadece Araplar tarafından hakaretle reddedilmedi, belki, Nil'in ötesinde yaşayan İranlılar arasındada bu prensin kendini tanıtmaması da sevince mayil olmadı."³⁶ "Daha sonraki yıllarda Sogdiana, Yakasart (Yaxşı ertə veya aynı Sihun: Karimi) vilayetlerinin

---

35 - Kitaba bakın: Orta Asya'daki Arap Fetihleri - Profesör Gipp tarafından yazılmıştır; Çeviren ve çeviren: Hossein Ahmadipour - Tebriz: Akhtar Shamal Press, [1326?]. Sayfa 31

36 - Gipp, H. A. Orta Asya'daki Arap fetihleri; İslam'ın ilk Müslümanlarının Çin Seddi'ne ve Orta Asya'nın yakıcı çölüne nasıl ilerlediği - Profesör Gipp tarafından yazılmıştır; Hossein Ahmadipour tarafından çevrilmiş ve revize edilmiştir - Tebriz: Akhtar Shamal Press, [1326?]. Sayfa 111

tamamı ve Yazdgerd Sasani oğlu Firoz'un işgal ettiği bölgeler, Secistan ve Doğu Horasan on altı bağımsız bölgeye ayrıldı."³⁷ "655 yılında Araplar Taharistan'ı boşaltırken, Takharistan güçleri onları adım adım takip ediyordu ve aynı zamanda Sasani Yezgerd'in oğlu Firuz da gerçekten o topraklarda İran tahtına oturmuştu."³⁸ "Arap hakimiyetinin ilk dönemlerinde Buhara ile Vardana³⁹ arasında cinayetler devam ediyordu. Narsakhinin yazdığına göre, MS 300 yılında Sasani krallarının vardana'da kurduğu beyliği, Shao'nun beylikleri arasında sayılmıyordu."⁴⁰ "O dönemde (Arap komutan Kutiba zamanında), kuzeye yönelik politika oldukça etkili ve sorunsuzdu."⁴¹ Bu arada, Sin'in (Orta Asya) bazı Yam halkları da Sasani savaşçılara katılarak sonunda kendilerine Türk adını verdiler. Türk, bu tarihten itibaren etkileyici bir güç ve kapsamla dünya sahnesine çıktı. Bu savaşçıların bir kısmı Gobi çölüne ve Moğolistan'a sığınarak güçlerini tazeledi. Bu İranlılar daha sonraki yüzyıllarda dünya siyasi coğrafyasında Moğ`ol (zertüşti olmuş) Türkleri adı altında ortaya çıkmışlardır. Şunu yeniden belirtmek gerekir ki, İslam'dan önce Orta Asya bölgesi ve onun doğu bölgelerine Sin denilmekteydi. İslam'dan sonra İran'ın henüz Araplar tarafından fethedilmeyen kısmına Türk diyarı (Turan: İntikamcılar ülkesi) adı verildi. Aynı isim daha sonra İran'ın kuzeydoğu bölgesini (Sin) adlandırmak için kullanılmış ve buranın halkına da Türk denilmiştir. Dehxuda sözlüğü metnine göre ilkel bir halk olarak Türk ismine ilk kez MS 6. yüzyılda rastlanmaktadır. İlkel Türk olarak adlandırılmalarının başlıca nedeni, o tarihi dönemde Türk

---

37 - Kitaba bakın: Orta Asya'daki Arap Fetihleri - Profesör Gip tarafından yazılmıştır; Çeviren ve çeviren: Hossein Ahmadi-pour - Tebriz: Akhtar Shamal Press, [1326?]. Sayfa 40

38 - Kitaba bakın: Orta Asya'daki Arap fetihleri - Profesör Gip tarafından yazılmıştır; Çeviren ve çeviren: Hossein Ahmadi-pour - Tebriz: Akhtar Kuzey matbaası, [1326?]. Sayfa 29

39 - Açıklama : Wardane, eski çağlarda Türkistan bölgesinde (Çin'in Sincan Eyaleti) medeni bir şehirdi.

40 - Kitaba bakın: Orta Asya'daki Arap Fetihleri - Profesör Gip tarafından yazılmıştır; Çeviren ve çeviren: Hossein Ahmadi-pour - Tebriz: Akhtar Shamal Press, [1326?]. Sayfa 17-18

41 - Kitaba bakın: Orta Asya'daki Arap fetihleri - Profesör Gip tarafından yazılmıştır; Çeviren ve çeviren: Hossein Ahmadi-pour - Tebriz: Akhtar Kuzey matbaası, [1326?]. Sayfa 78

İranlılar arasında yaygın olan okuma – yazma bilmemekdi. Çünkü yüzlerce yıldır bu cesur ve gayretli millet, Arap-Hindu işgalcilerine karşı ve onları anayurtlarından kovmak ve aziz İran'a bağımsızlığını geri kazandırmak için bitmek bilmeyen bir mücadele içindeydi. Aynı yüzyılda Türkler Teoman'ın (Teoman veya Boman) komutasında güçlü bir hükümet kurdular. Teoman'ın erkek kardeşinin adı İstemi (İstemi Han) idi.⁴² Teoman Gök Türk ailesindendi. İlginçtir ki III. Yazgerd, Araplardan yenilib, Orta Asya'ya çekildikten sonra MS 652'de öldürüldü. Yani Yazgerd'in ölümüyle Türk (İntikamcı) kelimesi, modern dünyanın evrensel ve tanıdık bir ismi haline geldi.

2- Savaşçıların bir kısmı da Cavid ve Babak önderliğinde İran'ın kuzeybatısında (Kafkasya ve Azerbaycan) Bez kalesi merkezliğinde, Araplara karşı savaşımaya başladı..

3- Maziar'ın önderliğindeki savaşçıların bir kısmı da Hazar Denizi'nin güneyindeki ormanlarında, ayaklanıp Araplara karşı savaştı.

4- Mekran'daki (Sistan ve Belucistan ile günümüz Pakistan'ı da kapsayan güneydoğu İran) gedrus'un Sakaları Araplara karşı ayaklandı ve savaştı. "Uzun yıllar boyunca Taxaristan'ın bir nahiyesinin valisi hacılar için rahatsızlık yaratmıştı; bu kişi Retbil veya zanbil, Türkçe konuşan hükümdar`dı ki Zabulestan'da hüküm sürüyordu (H. 90 civarı: Karimi)."⁴³

Bahsedildiği gibi Arapların Türkçe konuşan Pars topraklarına saldırmasının ardından İranlıların büyük bir kısmı kralları III. Yazgerd ile birlikte Orta Asya'ya açılan kapı olan İran'ın kuzeydoğu bölgelerine (Merv ya Mar`quş) çekildi. Yazgerd'in ölümünden sonra iki oğlu Bey`Rus (Piruz) ve Bayram (Behram), İrani savunan ordunun komutasını devraldılar. Bu bakımdan Çin İmparatorluğu ve Parth`lar (Orta Asya'nın Türk Pars`ları) tarafından desteklendiler. Daha sonra Sasani

---

42 - Dekhoda Sözlüğü / Ali Ekber Dekhoda.- Tahran: Tahran Üniversitesi Yayınları (Edebiyat Fakültesi), [? 1345]. Sayfa 596

43 - Kitaba bakın: Orta Asya'daki Arap Fetihleri - Profesör Gip tarafından yazılmıştır; Çeviren ve çeviren: Hossein Ahmadipour - Tebriz: Akhtar Shamal Press, [1326?]. Sayfa 67

ordusunun savaşçıları Sin Hakanının (Orta Asya Türkleri) komutasına geçerek savaşmaya devam ettiler.

Öyle ki, Araplar uzun süre bu desteklerin gölgesinde Orta Asya bölgelerine nüfuz etme imkânı bulamadılar. Ancak Orta Asya'nın Arap ordusu tarafından işgal edilmesinin ardından Sasani ordusunun en sadık savaşçılarından bazıları Gobi çölüne (Moğolistan) yerleşti, çünkü Gobi çölü maden kaynakları ve toprak ve uygun iklim eksikliği nedeniyle Araplar için yararlı değildi. Bu nedenle Gobi çölü, Sasani ordusunun ve savaşçılarının yeniden güç kazanması için tek şanstı. Bu savaşçılardan biri Bortachino'ydu (Gri Kurt). Bortachino, Mar`Qan (Margun: Mar`Gun) yakınındaki **Tengris**⁴⁴ bölgesinden (Kohkiloyeh ve Boyer Ahmed'deki Margun ilçesinin orta kesiminden) bir kişiydi. Deh`xoda sözlüğünde (sayfa 6184) Tangris'ten Tang`Riz olarak bahsedilmektedir.

Tangrı`izi`in adı geçtiği yalnız dünyada tek bir yer var ki oda hemen söylediğimiz iranda olan yerdı. Moğol`un gizli tarihi tercümesinde bazı tercümanlar Tangris'i göl anlamında tercüme etmişlerdir. Ayrıca Fars ilinde şelalesiyle ünlü Margan (Margun) adında iki yer, diğeri ise Margan (Hirmand) Nehri'nin aktığı Margan Gölü (Margan: Mar`Gun) bulunmaktadır. Mar`qan ejderhanın kanı (ya maddesi) anlamına gelir. Bortaçino ile Cengiz Han arasındaki nesilde Margan adında 2 kişiden bahsediliyor.⁴⁵

Bortaçino'nun neslinden (22 nesil sonra) Temuchin adında bir çocuk doğdu. Ünlü Sasani generallerinin soyundan gelen Temuchin, sıkı ve yoğun bir eğitim altında büyümüş ve Gobi çölüne dağılmış kalan Sasani savaşçıları bir araya getirerek onu dünyanın en etkili ordusuna dönüştürmeyi başarmıştır. Sasanilerden sağ kurtulan ilk Moğ`lar, yaklaşık 503 yıllık bir süre boyunca (MS 652'den, yani Sasanilerin yenilgisinden, Temuçin'in doğduğu MS 1155'e kadar), Zerdüş inançlarına

---

44 - Moğolların gizli tarihi; [Ahmad Tamir tarafından Türkçeye çevrilmiştir]; Parviz Shahmarsı tarafından çevrilmiştir. Tebriz: Akhtar, 2015.- s. 47

45 -Moğol dizisinin tarihi / Moğolcadan Fransızcaya Paul Plio tarafından çevrilmiştir; Fransızcadan Farsçaya Çeviren: Şirin Bayani.- Tahran: Tehran University Press, 2017.- Sayfa 18-19

dayanarak, tevhit sevgisini ve vatan sevgisini kalplerinde yaşatmışlardır.

Tangr`iz

Moğoların gizli tarihinde, Cengiz han`ın büyükatasının (Bortaçino`nın) tanger`iz denilen bölgeden moğolistan`a göç ettiği yazılıdır.

"Arapların Türklerle tanışması, daha fazla bilgiye ve onların detaylı bilgilerine dayanılarak, 7. yüzyılın sonlarında İslam'ın fetihleri sırasında, Türkler ve Arapların Amu Derya'nın diğer tarafında (Mavara un nahr) karşı karşıya gelmesiyle başlamıştır."⁴⁶

MS 10. yüzyılda Arap coğrafya tanıyanları ve coğrafya yazarları **sadece gayrimüslim Türklere Türk adını vermişler** ve onları Müslüman Türklere ayırmak için sadece İslam hakimiyeti dışındaki ülke ve şehirlere, yani Farab, Xata ve Talas'a Türkistan adını uygulandırdılar."⁴⁷

"Araplar, 7. ve 8. yüzyıllarda savaştıkları kavimlerin çoğunun Türk olduğunu görünce hepsine Türk adını vermişler, yeni Müslüman olan Türkler de kendilerini öyle saymışlardır."⁴⁸

Türk Parslarının (intikamcı) toplu olarak İslam'ı kabul etmesi ve Romalılara (Batılılara) karşı İslam'ın kılıcını kazanan Selçuklular gibi büyük imparatorlukların oluşmasıyla birlikte Türk, yavaş yavaş tüm İran milleti için evrensel bir isim haline geldi. Çünkü Parslar (özellikle Kafkasya bölgesindeki Hıristiyan Persler) bu sefer Türklerdi, yani yeni işgal eden Müslüman Araplara karşı değil, kadim düşmanları Hıristiyan Romalılara karşı intikamcılar anlamına gelen Türklerdi (İntikamçılar).

"Araplar inatçı düşmanlık atasözü söylüyorlarsa mutlaka Türkleri ve Dilmakan`lar (deyleman`lar)`ı kastettiklerini söylüyorlar. Türkler yalnızca savaşla meşgul oldukları için... Konuşmalarının konusu .... milli gurur, Ve gece - gündüz boyu konuştuğuları şey savaş ve savunmaydı."⁴⁹

---

46 - Türkçe isminin anlamı / Yazarı Tunjar Bayqara; Çeviren: Mahbobe Harishchian - Tebriz: Yılaq Qalam, 2017. - Sayfa 53.

47 - Türkçe isminin anlamı / Yazarı Tunjar Bayqara; Çeviren: Mahbobe Harishchian - Tebriz: Yılaq Qalam, 2017. - Sayfa 47.

48 - Türkçe isminin anlamı / Yazarı Tunjar Bayqara; Çeviren: Mahbobe Harishchian - Tebriz: Yılaq Qalam, 2017. - Sayfa 53.

49 - Türkçe isminin anlamı / Yazarı Tunjar Bayqara; Çeviren: Mahbobe Harishchian.- Tebriz: Yılaq Qalam, 2017.- Sayfa 55

"Arap tarihçileri genel olarak iki durumda yanılığa düştüler: Birincisi, Doğu'nun İranlı olmayan halklarını inatçı Türk yapmaya, ve mavara un nahr ötesindeki topraklardaki düşmanlarını da inatçı Türk olarak tanıtmaya çalıştılar."⁵⁰

"Cahiz'e göre Türkler ve Horasanlılar kardeştir... Bu iki grup arasındaki fark, Mekke ile Medine arasındaki fark gibidir; ilkel ve şehirli, dağlılar ve çöl sakinleri, dağlarda ve çöllerde yaşayan bätër kabilesinin üyeleri ve Çölde yaşayan Tay kabilesi bunu yaptılar."⁵¹

15- Han`Evlik (Tevhid) ve Müslüman

"Cahiz, Arapların arasında doğan Hz. İbrahim meselesine bakmış, ki, bazı Türkler onunla akraba olduğunu iddia ediyorlar."⁵²

"Ve İslam'ın gelişinden sonra İshak bin İbrahim Halil'in torunları olduğunu söyleyen İranlıların sözleri."⁵³

Webster sözlüğünde dördüncü bölümde, türk kelimesinin altında türk, müslüman anlamında tanımlanmaktadır.⁵⁴

"Gemilere döndüğümüzde Nicholas Bell adında grubumuzdan bir yabancıнын türk olduğu söylendi."⁵⁵ Karl Tebley'in bahsettiği bu metinde Türk'ten Müslüman ve belki de intikamcı anlamında bahsedilmektedir.

---

50 - Kitaba bakın: Orta Asya'daki Arap Fetihleri - Profesör Gip tarafından yazılmıştır; Çeviren ve çeviren: Hossein Ahmadipour - Tebriz: Akhtar Shamal Press, [1326?]. Sayfa 22

51 - Türkçe isminin anlamı / Yazarı Tunjar Bayqara; Çeviren: Mahbobe Harishchian - Tebriz: Yılaq Qalam, 2017. - Sayfa 56.

52 - Türkçe isminin anlamı / Yazarı Tunjar Bayqara; Çeviren: Mahbobe Harishchian.- Tebriz: Yılaq Qalam, 2017.- Sayfa 54

53 - Al-Tanbiyyah ve Al-Ashraf: Abolhassan Ali Bin Hossein Masoudi tarafından derlenmiş ve Abolqasem Payandeh tarafından çevrilmiştir - Tahran: Bilimsel ve Kültürel Yayıncılık Şirketi, 2011. Sayfa 101

54 - Webster's third new international dictionary; Merriam webster.- U.S.A. : meryam webster company, 1981. Page 2465

55 - Türkçe isminin anlamı / Yazarı Tunjar Bayqara; Çevirmen Mahbobe Harishchian - Tebriz: Yılaq Qalam, 2017.- Sayfa 67

"15. yüzyılın sonlarında Batılılar açısından da özel bir bakış açısı vardı; dinini değiştirip İslam dinini kabul eden bir Hıristiyan, onun gerçekten türk olduğu sayılıyordu."⁵⁶ Ayrıca genel olarak Türklerin İslam'ın savunulmasındaki rolü nedeniyle Türk kelimesi İslam ile eşanlamlı hale geldi.

Firdevsi şiirlerinde şöyle bahsetmiştir:

**Şura da beş ibadet eden türk vardı
İbadet eden ve mihriban kul vardı**

16- Hindi kavramında türk

Çok eski çağlardan beri Xan`Ev`cı (tek tanrılı) Yam`eviç (Hz. Yamin ailesi yani Türkler) ile pagan Sam`eviç (Hint-Avrupalılar) arasında rekabet ve hatta özel bir düşmanlık vardı. Bu düşmanlığa paralel olarak bazı Sami boyları da Türklere, Turkey (hindi, heşterxan) kelimesin kullanmışlardır. Türkler de Heşterxani, Hindi yani Sami kavminin kök ismi ile adlandırmışlardır. Yani Türkler ve Hint- Avrupalılar, karşılıklı olarak birbirlerine bin yüzlü (Hindi : Heşterxan) diyorlar. Hint-Avrupalılar ile Türkler arasındaki düşmanlığın göstergelerinden biri de budur.

17- Moğ`ol kavramında türk (gerçek İranlılar)

Benim için her zaman bir çözülmez soru bu olmuş ki:

Nasıl olurda, bilinmeyen bir halk, birdenbire, susuz, soğuk ve otsuz bir çölde, yüce bir imparatorluk kurabilir ve bir güçlü ana yasa (Cengiz Hanın Yasa`sı) yazabilir ki, 500 yıl dünyanın ileri kanunlarının temeli olur?

---

56 - Türkçe isminin anlamı / Yazarı Tunjar Bayqara; Çeviren: Mahbobe Harishchian - Tebriz: Yılaq Qalam, 2017. - Sayfa 53.

Ama nihayet, Çok fazla araştırma yaparak ve özellikle Moğ`olun gizli tarih`in inceleyerek şu sonuçlara ulaştım:

A- Moğollar, Sasani ordusunun baġatür`lari ve özverili - can baġlılı savaşçılarıydı.

B- Moğollar kâfir deġil, Zerdüşť dininin mensuplarıydı ki inançlarında ateş kutsaldı.

C- Moğollar tek Tanrıya inanıyorlardı, dolayısıyla tüm Kas`lar ve özellikle İranlılar gibi tek tanrılıydılar (yani Xan`Ev`cidiler).

19:42

4G 24%

Wikipedia

<https://en.wikipedia.org> > wiki > T...

Tengrism

In Mongolian folk religion, Genghis Khan is considered one of the embodiments, if not the main embodiment, of Tengri's will.

D- Temuçin (Cengiz Han), atası Bortaçino'dan 23 nesil uzaktaydı. Baba ile oġul arasındaki mesafe (her nesilde 23 yıl) dikkate alındığında, 529 (yaklaşık 520 yıl) sayısı elde edilir. Cengiz Han'ın doğumu (1155) ile Sasani ordusunun Kadisiye'deki ilk yenilgisi (636) ve Bortaçino'nun Tangri`iz'den Ak`Su (Jihun) ve Yaxar`Su (Yaxşı erte veya Seyhun) nehirlerinin kuzeydoġu bölgelerine göçü arasındaki zaman aralığı da 520 yıla eşit bir rakamdır.

H- Denildiġi gibi dünyada Tangri`iz (Tangris) denilen bir nokta ve Marqan (Margan, Margon: ejder unsurundan) denilen

iki nokta vardır. Bunların üçü de günümüz İran topraklarında bulunuyor. Cengiz Han'ın atalarından ikisinin adı Mar`Qan'dı.

F- Moğollar vahşi ve barbar bir halk değil, kültürlü, uygar ve savaşçı bir halktı ve Çinli yöneticilerle yaşanan bir anlaşmazlık sonrasında Çinli yöneticiler kendilerini saldırılardan korumak için Çinin büyük duvarın (dünyanın yedi harikasından biri sayılan bir duvar) inşa etmek zorunda kaldılar. Ayrıca Moğollar öyle bir dinî inanca ve entelektüel gelişime sahiptiler ki, son derece modern ve evrensel bir kanunu, Cengiz Hanın Yasa`sı olarak dünyaya sundular.

D- Moğollar yabancı ya da işgalci değildi. Daha ziyade Moğollar, sessiz köşede (Gabi Çölü) inzivaya çekilip yeniden güç kazandıktan sonra, İran'a Türk (İntikamcı) adıyla, Araplar ve onların paralı Hintli askerlerine, intikam almak için saldırılar. Yeni iran`lılar (Moğ`ol`lar) İran'ın tüm sakinlerini öldürmediler. Aksine onlar işgalci Araplar ve Hintli paralı askerleri katlettiler. Ve nihayet, yıllarca süren fedakarlıklardan sonra, Hulako döneminde aziz ülke İran üzerindeki Arap egemenliğine son vermeyi başardılar. Nizami'nin şiirlerinde (haft peyker - Bölüm 26) belirttiği gibi Moğolların İran'a saldırmalarının tek hedefi şuydu:

Göçmen ve paralı Hindular ve onların Arap efendilerile savaşib, İran topraklarından sürmek ve onları yok etmek!

Yukarıda belirtilen muhtevaya bakıldığında, İslam'ın İran'a gelmesinden önce, türk kelimesi kesin, açık ve eksiksiz anlamda, ama İslam'dan sonra yeni anlamında, yani intikamcı olarak kullanıldığı açıktır. İntikamcı kavramında Türk kelimesinin kullanılmasının nedeni, bu kelimenin eski çağlarda Türk`Ok veya Tür`Ok birleşimiyle kullanılmasıdır. Yam`lar arasında Açı ve Ok'un önemi ve ayrıca Okun Yam`ların düşmanlarını yok etmedeki rolü nedeniyle, Yam savaşçıları Arap-Hindu işgalcilerine karşı, kendilerini tanıtmak için Türk kelimesini kullanmışlardır. Gösterdiğim gibi:

Haydi, türkçe (intikamçi olarak) saldırılım

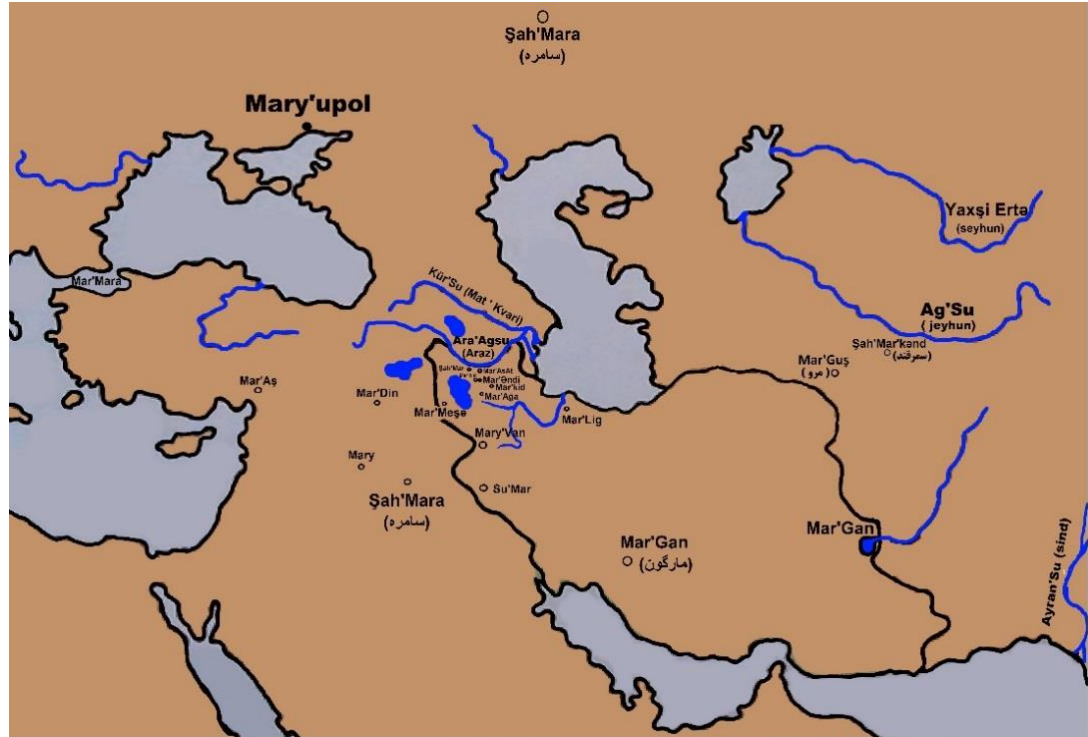
Hindulari öda atalim

Yukarıdaki ayette Nizami, intikamcı kavramı içinde Türk kelimesini kullanmıştır. Nizami, Mahzan el-Esrar'ın 27. bölümünde şöyle diyor:

Çünkü sen zülüm yapıyorsun

Türk değilsin, yağmacı Hindusan

Nizami Gencevi bu ayette Hintlilerin işgalci ve yağmacı doğasını tasvir etmiştir.

- ۱- مار اولان (مارالان : Mar'Olan) : یکی از مناطق باستانی شهر تبریز
- ۲- مار آقا (مراغه) : یکی از شهرهای آذربایجان شرقی
- ۳- مار آندی (مرند) : یکی از شهرهای آذربایجان شرقی
- ۴- مار کید (مرکبد) : یکی از روستاهای آذربایجان شرقی در جنوب رود ارس
- ۵- مار آس آت (مارآزاد) : یکی از روستای آذربایجان شرقی در جنوب رود ارس
- ۶- شاه مار : یکی از روستای آذربایجان شرقی در حومه شهر جلفا
- ۷- مار کید گندی : یکی از روستاهای آذربایجان شرقی در نزدیکی بخشایش
- ۸- ماری وان (مریوان) : از شهرهای استان کردستان
- ۹- سومار : از شهرهای استان کرمانشاه
- ۱۰- مارمیشه (Mar'Meşa) : دریاچه ای در آذربایجان غربی
- ۱۱- شاه مارا (سامره) : از شهرهای مقدس در کشور عراق
- ۱۲- شاه مارا (سامره) : از شهرهای معروف فدراسیون روسیه در شمال دریای خزر
- ۱۳- ماری : شهری در شرق سوریه در مرز عراق
- ۱۴- مار دین : شهری در جنوب شرقی ترکیه
- ۱۵- مار آش (قهرمان ماراش) : شهری در جنوب شرقی ترکیه
- ۱۶- مار مارا (مرمره) : دریایی در شمال شرق ترکیه مابین تنگه بسفر و داردانل
- ۱۷- مار قوش (مرو) : از شهرهای باستانی در جنوب شرقی ترکمنستان
- ۱۸- شاه مار گندی (سمرقند) : دومین شهر بزرگ در کشور ازبکستان
- ۱۹- مارقان (مارگان) : منطقه و روستایی در شرق ایران در نزدیکی شهر زابل
- ۲۰- مارقان (مارگون) : روستایی در استان کهگیلویه و بویر احمد در شمال غرب یاسوج

**Piruz'un mezarı. Çin`deki iran askerleri ve piruz'un heykeli.
Üzerinde yazılmış:**

Pars`lı Piruz şah (iran), Savaşın büyük generali, ve pers`in korgenerali.

Hulak İRANın 654 yıllık arap
işgaline son veren bağıtür.

Fakat Samiler (Araplar ve Hint-Avrupalılar), tıpkı İran'ın eski krallarını (Medler, Ahamenişler ve Sasaniler) şartlara göre barbar olarak tanıttıkları gibi, Moğolları da barbar, barbar ve kana susamış olarak ve Hindistan ve Roma uygarlığına borçlu oldukları halde, tanıtmışlardır.

Tarih galipler tarafından yazılır. Elbette işgal altındaki İran'ın tarihi Batı Hindistan`lı işgalciler (Yunanlılar, Hintliler ve Araplar) tarafından yazılmıştır. Hint-Avrupalı Samilerin istilanın ve kültürel saldırganlığın mucitleri ve yaraticiliği olduğu göz önüne alındığında, onların yazdığı tarihin çarpıtmalar ve sahtekarlıklarla dolu olması doğaldır. Dolayısıyla gerçekleri ortaya çıkarmak meşakkatli bir iştir, tam bir sabırla, önyargılardan uzak, uzman ve teknik bir çalışma gerektirir.

İran ile Hindistan arasında hiçbir zaman ticari-kültürel bir ilişki olmamıştır. Tam tersine Hind ve Guş dağları ve Ayran Nehri (Sind), (tevhid ülkesi olan) İran ile (küfür ve hayvanlara tapınma ülkesi olan) Hindistan arasında her zaman geçilmez bir sınır olmuştur. Tam tersine, İran ile Orta Asya ve Uzakdoğu arasında çok eski çağlardan beri geniş bir kültürel bağın yanı sıra güçlü bir ticari bağlantı (İpek Yolu) da bulunmaktadır.

Yılan veya Mat (Mat: Ejderha), İran ile Uzak Doğu ve Sarı Matların (Slavların) arasındaki etnik-kültürel ilişkide sihirli bir boncuktur. Ejderha, Mezopotamya, İran, Kafkasya, Orta Asya, Japonya, Çin, Kore ve başka ölkelerin kültür ve medeniyetlerin temel unsurudur. Bu uluslar arasında güçlü bir kültürel-dini ortaklığı gösteren bir unsur. Tam tersine, Hindistan'ın (ve modern Avrupa'nın) kültür ve medeniyetinde ejderha, bir dev olarak tanıtılmıştır. Modern Avrupa'nın pek çok film ve hikâyesinde, bir tarafta Anka Kuşu (ya da Pekanizm'in, yani çoktanrıçılığın ve hayvancılığın simgesi olan Phoenix) ile diğer tarafta ejderha (tek tanrıçılığın simgesi olan yılan, Mat ve Qal) arasındaki yıkıcı bir savaş anlatılır. "Sasani Hanedanı'nın kurucusunun tarihi hakkında doğru tarihi bilgiler olmasına rağmen bu kadar efsane

ve hayali şeylerin anlatılması çok şaşırtıcı. Mesela Onu ejderha avcısı olarak göstermişler"⁵⁷

E- İran tarihinde bilim ve teknolojiye ilerlemenin en yüksek noktası, Moğolların ülkemize hakim olmasından sonraki çağlara aittir. Çünkü Moğol`lar, Arapların yenildiklerinden sonra, yüzyıllarca süren bekleyiş ve hasretten sonra ülkelerine dönen ve hayatta kalan Zerdüşt Moglarıdır.

Hazrat Yam (Yapheth), Asya halklarının (Hindistan yarımadasındaki insanlar hariç) atasıdır ve aynı zamanda Asp`Eviç'in de atasıdır. Tarih döngüsünde, dönemin kendine özgü şartlarına ve kültürüne göre Yam`Eviç şu isimlerle anılmıştır:

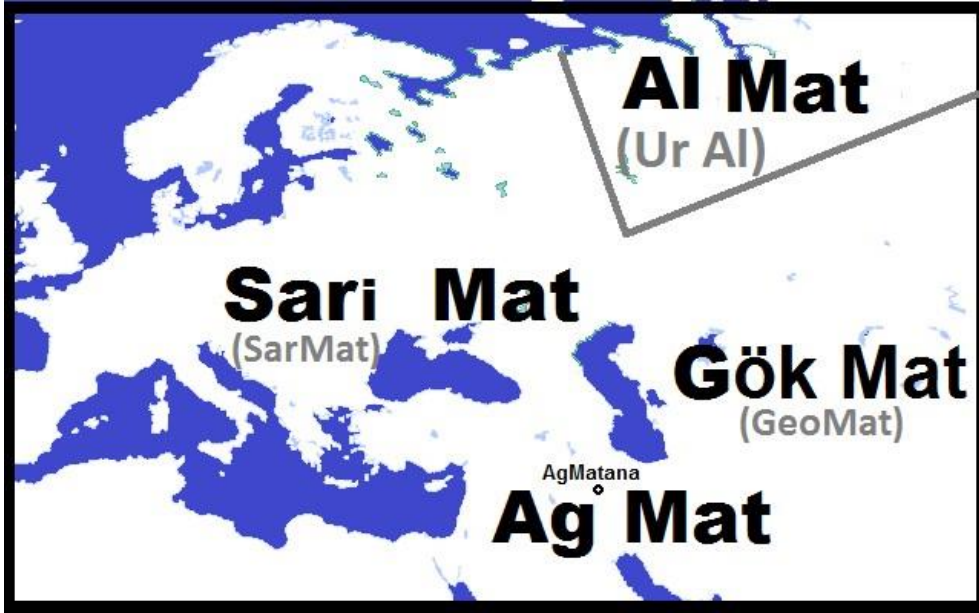
As (becerikli nişancı), Kas (kaz kuşu), Mat (Med: ejderha), Pars (çita)⁵⁸ ve Türk (intikamcı)

For30 (Forsi) İran anlamına gelmez.

57 - İran'ın Ulusal Destanı / Theodore Noldeke; Büyük Alevi tercümesi - Tahran: Negah, 1379. Sayfa 33.

58 - Cengiz Han'ın Chichakan adında bir kızı vardı. Chichakan'ın en küçük oğlunun adı Pars Boqa'ydı.

Nuh'un gemisinin ArArAt (Ağrı)⁵⁹ Dağı eteklerine inmesi ve dünyanın Nuh'un çocukları arasında paylaşılması ve Avrupa ile Asya'nın (Hindistan hariç) Yam`Eviç`lere pay yetişdikden sonra, Yam'ın ailesinin torunları Endi'den (ArARAt'ın eteklerinden) yayıldı ve ilk olarak çoğaldılar. Nendi bölgesinde ve daha sonra Dört bölgeye yayıldı: Kuzey bölgesinde Ala`Man`lar (Ala`Mat`lar veya Ala`kas`lar), güney bölgelerinde yani Ortadoğu da Ak`Mat`lar (veya Ak`kas`lar), Gök`Kas`lar önce Kafkaslarda ve sonra yeni Adları ile yani Mat olarak (Gök`Mat) Doğu Asya'da, Kara`kas`lar ise önce Anadolu ve Azerbaycan'da, ardından da yeni adıyla (Sarı Mat adıyla) Doğu Avrupa'da yayıldılar. Elbette bazı Elamitler Kuzey Kutbundan Amerika'nın kuzey bölgelerine (Ala`Saka veya Ala`Kas`ya) ve oradan da Orta Amerika bölgelerine göç ettiler.

Peygamber soyunun Hz. Yafis neslinde devam ettiğini, sığırlardan da, keçi ve koyundan Yafis ailesine verildiğini belirtmekte fayda var. Bunun sonucunda koyunların yaşam için daha uygun koşullara sahip olduğu topraklar Yafis ailesine verildi. Yani koyun ve keçi ekolojisinde koyun ve keçilerden yer alan iki canlı daha kalmıştır ve bu iki canlı Yafis ailesi ve (boz)

59 - Ar (Azad) + Ar (Azad) + At. ArAr (En azad, vahşi) + At. ArArAt: Vahşi At, Vahşi At`ların Dağı

kurttur. Yani Yafis ailesi, keçi, koyun ve kurt, insanlık tarihinin yeryüzündeki ayrılmaz dört canlısıdır. Yani yamaların (Türklerin) topraklarını çizmek için keçi, koyun ve kurtların ekolojisini belirtmek yeterlidir. Yafis ailesinin hayatında ve edebiyatında üç hayvanın önemi de bundan kaynaklanmaktadır. Öte yandan Yafis ailesine hediye edilen binmeli hayvan da attı. Çünkü atlar olmadan Köçeri hayvancılık ve yaşam imkansız olurdu. Keçi ve koyunların göçebe hayvanlar olduğunu, soğuk ve sıcak mevsimlere göre göçebe bir yaşam sürdürdüklerini hepimiz biliyoruz. Ayrıca keçi ve koyunların ekolojik olarak dört mevsim yaşaması nedeniyle yam`lar`ın kutsal ateşe ihtiyacı vardı. Çünkü kutsal ateş olmasaydı Yamaların hayatta kalması imkansız olurdu. Bu nedenle yamaların yaşam (ekonomik-edebi) unsurları 10 sütun üzerinde yoğunlaşmıştı: Xan`Evlik (tevhid), Asp`Eviç (Peygamberlik ailesi), , çoban`lık, keçi, koyun, kurt, at, yem (mevsimlik göç), ateş, su.

Kurt, keçi ve koyunların halk (Yafililer) arasında barınma ve dinlenme bulmasına neden olan önemli bir faktördü. Yani keçi ve koyunun evcilleştirilmesinde asıl etken kurttu.

"İran-Aryan halklarının M.Ö. 2. bin yılda büyük çaplı göçü, bir yandan Avrasya ve Orta Asya bozkırlarından, Avrupa sınırına ve batısına, Karadeniz'in kuzeyine kadar ve diğer taraftan da Çin'in doğusuna`dek (şimdiki Türkistan'da) geniş bir coğrafyaya dağılmalarına yol açmıştır. bu nedenle İran dilleri ailesi geniş bir yelpazeye yayılmıştı (Kuzmina 2007: on iki; Mallory 1989: 48).⁶⁰

"Zagros sakinleri Elamlılar ile aynı soydan geliyordu ve hepsi hemen hemen aynı dili konuşuyorlardı. Onlar çeşitli ve çok sayıda etnik gruba ayrılmışlardı; bunların arasında en önemlileri Lulobyalılar (Lolu`Bey`Ler: karimi) ve Gutlardı (Diakonov 1357:100-118) "⁶¹

---

60 - İran'ın Kapsamlı Tarihi / Cilt 1: Aryan Öncesi, Aryanlar, Medler, Ahamenişler / Kazem Mousavi Bejnordi'nin gözetiminde - Tahran: İslam Ansiklopedisi Merkezi, 2013. s. 305

61 - İran'ın Kapsamlı Tarihi / Cilt 1: Aryan Öncesi, Aryanlar, Medler, Ahamenişler / Kazem Mousavi Bejnordi'nin gözetiminde - Tahran: İslam Ansiklopedisi Merkezi, 2013. s. 216

Pars veya Bars bey, memlük hanedanının hükümdarlarından biridir. Ak pars, kazan şehrinde yaşayan tatar türklerinin ulusal simgesidir.

Türk kozmolojisinde ak pars takımyıldızı Bati yönünü ve beyaz boyanı temsil ediyor. türk mitolojisinde ak pars`ın imgesini memlük hanedanından kalan keten kumaşta görmekteyiz.

Ur`As`im Şah`lar

Açıy`Man`lar

Sölcuk`lar

Şah`San`lar

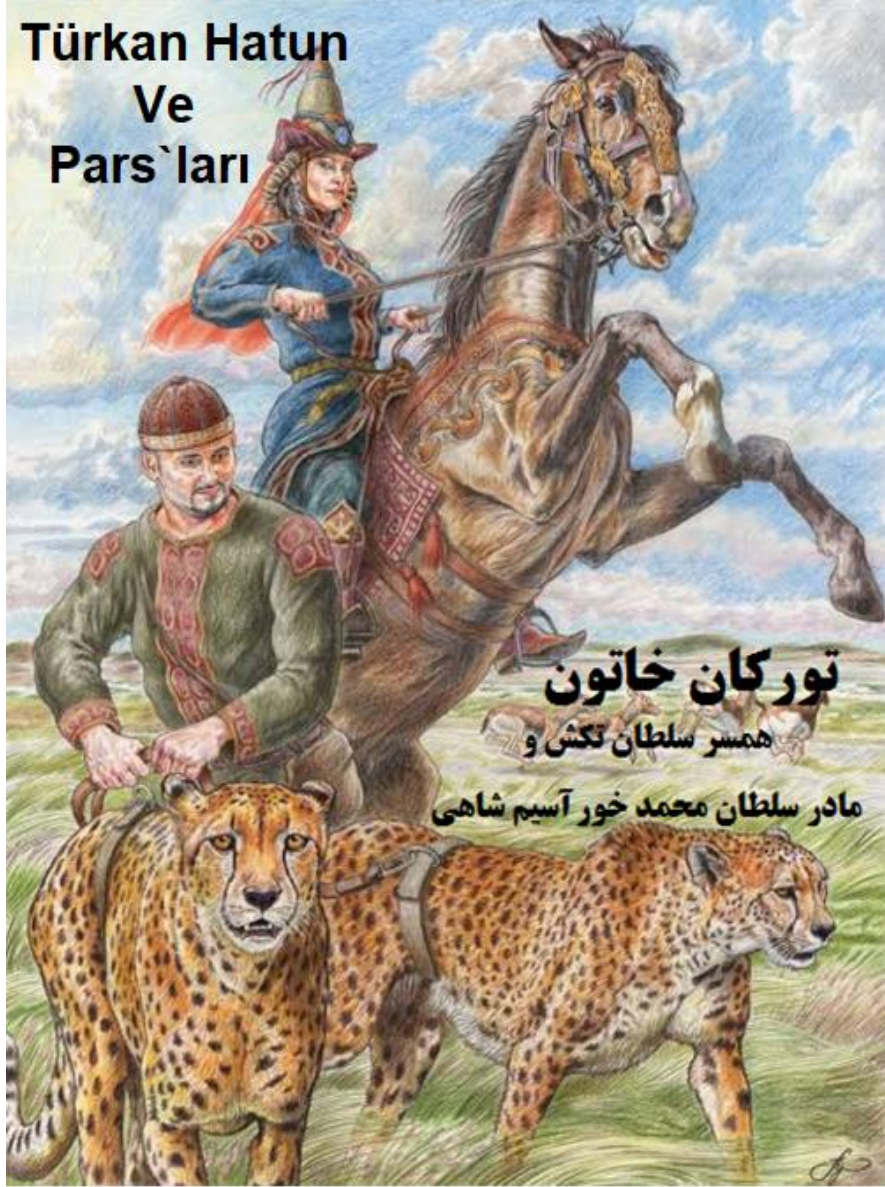

As`Kan`lar (Parth`lar)

Mat`lar (Med`ler)

**Türkan Hatun
Ve
Pars`ları**

3.üncü yazdgerd

18- Tazik'in (Tacik) zıttı anlamda Türk

Farhang Nafisi kitabının sözlüğünde Türk, Tazik veya Tacik'in karşıtı bir millet olarak tanımlanmaktadır. Yani Tacik olmayan herkese Türk denir.⁶² Bu kitapta şaşkıncu bir şekilde Türklerin dili Hint Sanskritçesi ve Zend dili köklerinden tanımlanıyor ve ırkları Endo-Germen olarak tanıtılıyor. Bu kitaba göre Almanya, Danimarka, rusya, Saksonya (İngiltere), Flamanca (Finlandiya) ve Hollanda (Hollanda) gibi çoğu Avrupa ülkesi Türk dilinin kollarından birini konuşmaktadır. Dehxoda'nın sözlüğünde Türk, Tazik'in tersi anlamda da geçmektedir .⁶³

62 - Bakınız: Farhang Nafisi/ derleyen: Ali Ekber Nafisi (Nazem el-Atba). İkinci cilt (T-D).- Tahran: Hayyam kitabevi, 1343. Sayfa 855

63 - Dehxoda Sözlüğü / derleyen: Ali Akbar Dehxoda / Tahran: Tahran Üniversitesi (Edebiyat Fakültesi), [? 1345] kapak (Tajor - ila). Sayfa 596

Sonuç

Tarihe baktığımızda birbiriyle hiçbir bağlantısı olmayan bir dizi çelişkili ve kafa karıştırıcı olaylar görürüz. Cinayet vakalarında veya ciddi ceza davalarında olduğu gibi, tarihi tamamen ayrı ve bazen birbiriyle çelişen amaçlara sahip olayların bir toplamı olarak görüyoruz. Ama olaylara, delillere, argümanlara bir araştırmacı gibi bakarsak, tarihteki tüm olayların birbiriyle bağlantısını yavaş yavaş anlarız.

Bu arada Yam (Yafis) ailesinin As, Kas, Mat ve Pars gibi unvanlarının yanı sıra Türk'ün kutsal adı da, örgütlü kültürel saldırganlık dolayısıyla (buna eski anıtların, eski tabletlerin, yazıtların ve eski kazıntıların tahrip edilmesi eşliğinde) ve ardından organize kültürel tacizler`le (tarihin tahrif edilmesi gibi), bir belirsizlik içerisindedir ve Yamların köklerindeki belirsizlik ve sonuçta Yafis ailesinin siyasetindeki telafisi mümkün olmayan hatalar dışında hiçbir sonuç doğurmamıştır.

Gerçek bu ki, yukarıda sayılan tüm unvanların tek kökü, mübarek ve mukaddes olan Yam`Eviçe (yafis hanıdına) ayıttır. Bu eviç (hanidan) tarih boyunca Asp`Evic'in devamı, ve Xan`Ev`çiliğin (tevhidin) dünyadaki yorulmak bilmez askerleri olmuşlar.

Bu arada Türk, insanlık tarihinde üstlendiği büyük görev ve misyonlar bakımından şu şekilde farklı kavram ve anlamlara kavuşmuştur:

A- Hazreti Yafis (Peygamberi mürsel)'in oğlu ve mübarek ailesinin adı

B- Tevhid ve İslam C- Cundullah (Allah'ın Ordusu) H- İntikamcı

f- Akıcı, açık ve belirsizlikten uzak konuşmak e- Can almak ve öldürmek I- Güç ve kudret Z- Ayrılmak veya bırakılmak

K- İlim ve ilim sahibi L- Can alan ve öldüren (intikam alan)

N- var olan ve oluşan F- Güç ve kudret

Kaynaklar

- 1- Herodotus, the histories, book 1, chapter 107, section 1
- 2- Dictionary, persian, Arabic, and English/ john Richardson.-vol. 1.- London: William...co, 1806.
- 3- Nicholas sims - Williams/ takao moriyasu, ayudai ochir. Provisional report of researches on historical sites and inscriptions in Mongolia from 1996 to 1998
- 4- The society of central Eurasian studies, Osaka university, 1999. P. 123/ abstracta iranica / volume 22/ 2001
- 5- American heritage dictionary (2000). The American heritage dictionary of the English language; fourth edition- "Turk". Bartleby. Com. Retrieved 7 december 2006
- 6- Fş Üş Kş Müller, 1911: 11, 10, 15, 97, 108; A. Caferoğlu, 1968: 259; B. Ögel, 1982: 278 vd.
- 7- American heritage dictionary (2000). The American heritage dictionary of the English language; fourth edition- "Turk". Bartleby. Com. Retrieved 7 december 2006
- 8- L. Bazin. Introduction A l`etude pratique de la langue turque \ Paris:maisonneuve, 1994
- 9- Webster's third new international dictionary; Merriam webster.- U.S.A. : meryam webster company, 1981
- 10- فرهنگ نظام/ آقا سید محمد علی داعی الاسلام.- حیدرآباد دکن: دولت علیہ آصفیہ دکن، 1305.
- 11- تاریخ جامع ایران/ جلد اول: پیش اریایی ها ، اریایی ها ، مادها، هخامنشیان / زیر نظر کاظم موسوی بجنوردی.- تهران: مرکز دائره المعارف بزرگ اسلامی، 1393.
- 12- تاریخ تمدن اسلام، تالیف جرجی زیدان (ترجمه فارسی)، جلد سوم
- 13- تاریخ اندلس تالیف مرحوم دکتر محمد ابراهیم آیتی
- 14- مفهوم نام ترک/ نویسنده تونجر بایقرا؛ مترجم محبوبه هریسچیان.- تبریز: بیلاق قلم، 1397
- 15- فرهنگ نفیسی/ تالیف علی اکبر نفیسی (ناظم الاطبا)؛ جلد پنجم: م- ی.- [تهران ؟]: کتابفروشی خیام، 1343.-
- 16- تاریخ آلفی (تاریخ هزار ساله اسلام)/ نویسندگان احمد تتوی، آصف خان قزوینی؛ مصحح غلامرضا طباطبایی مج. تهران : انتشارات علمی و فرهنگی، 1382
- 17- تاریخ گزیده/ تالیف حمدالله بن ابی بکر بن احمد بن نصر مستوفی قزوینی.- تهران: امیرکبیر، 1339

- 18- ظفرنامه تیموری؛ تألیف شرف الدین علی یزدی، جلد اول
- 19- جامع التواریخ، تألیف رشید الدین فضل الله همدانی؛ به کوشش آ.آ. روماسکویچ، ل. آ. ختاقوروف، ع. ع. علی زاده. مسکو: آکادمی علوم اتحاد شوروی، 1965
- 20- دانشنامه ایران باستان؛ عصر اوستایی تا پایان دوران ساسانیان/ پژوهش و نوشته هاشم رضی، تهران: سخن، 1381
- 21- فرهنگ فارسی- آذربایجانی (فارسجا- آذربایجانجا سوزلوک)/ بهزاد بهزادی.- تهران: نشر نخستین، 1377.
- 22- نامها و صفتها و ضمیرها و پیوندهای دیوان لغات الترك محمود بن حسین بن محمد کاشغری/ ترجمه و تنظیم و ترتیب الفبائی محمد دبیر سیاقی.- تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، 1375.
- 23- لغتنامه جامع ایتیمولوژیک ترکی - فارسی دیل دنیز/ اسماعیل هادی.- تبریز: اختر، 1386
- 24- وسایل الشیعه، جلد 27،
- 25- فتوحات اعراب در آسیای میانه.- تألیف پرفسور گیپ؛ ترجمه و تحشیه حسین احمدی پور.- تبریز: چاپ اختر شمال، [1326؟].
- 26- جاحظ، رسائل جاحظ / ج. 1،
- 27- نهج البلاغه، ترجمه محمد دشتی.- قم: مشهور، 1379.
- 28- فرهنگ بزرگ سخن/ به سرپرستی دکتر حسن انوری.- تهران: سخن، 1381.-
- 29- فرهنگ برابره‌های پارسی واژگان بیگانه/ فراهم آورنده ابوالقاسم پرتو.- [تهران؟]: انتشارات اساطیر، 1373.-
- 30- دیوان لغات الترك/ شیخ محمود بن حسین کاشغری.- برگردان فارسی از ح. م. صدیق.- تبریز: اختر، 1383.
- 31- فتوحات اعراب در آسیای میانه.- تألیف پرفسور گیپ؛ ترجمه و تحشیه حسین احمدی پور.- تبریز: چاپ اختر شمال، [1326؟].
- 32- لغت نامه دهخدا/ علی اکبر دهخدا.- تهران: انتشارات دانشگاه تهران (دانشکده ادبیات)، [1345؟].
- 33- تاریخ محرمانه مغول؛ [مترجم به ترکی احمد تمیر]؛ ترجمه پرویز شاهمرسی.- تبریز: اختر، 1395.-
- 34- تاریخ سری مغولان/ ترجمه از مغولی به فرانسه پُل پلیو؛ ترجمه از فرانسه به فارسی شیرین بیانی.- تهران: انتشارات دانشگاه تهران، 1397
- 35- التنبیه و الاشراف: تألیف ابوالحسن علی بن حسین مسعودی با ترجمه ابوالقاسم پاینده.- تهران: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی، 1381.
- 36- حماسه ملی ایران / تئودور نولدکه؛ ترجمه بزرگ علوی.- تهران: نگاه، 1379.

37- تاریخ جامع ایران/ جلد اول: پیش اریایی ها ، اریایی ها ، مادها، هخامنشیان /
زیر نظر کاظم موسوی بجنوردی.- تهران : مرکز دائره المعارف بزرگ
اسلامی، 1393

 <p>دین (خان انویسم) (ایران در زمان ساسانیان)</p>	 <p>لادین (گردونه آشوکا)</p>
 <p>یهودیت</p>	 <p>مسیحیت</p>
 <p>آچایمان (نماد سلسله هخامنشی)</p>	 <p>صلیب شکسته سامیان هند (نماد گسترش ارضی)</p>
 <p>سیک هندی</p>	 <p>یینق - یانق (نیروی خیر - نیروی شر)</p>

Uzmanlaşmış sözlük

Türk dilinde Yam Eviç'te toplum türlerini belirten aşağıdaki isimler vardır:

- 1- Choban : Kuchero'nun bireysel çiftçisi
- 2- kürt : Kucheru ailesi çobanı (Kucheru usulü sığır yetiştiren ayrı bir aile)
- 3- El : Göçebe bir klanın sığır çiftliği (kolektif ve göçebe sığır çiftçisi olan bir klan)

4- Oba (Kənd): Tek yerleşimli klan hayvancılığı (çadırlarda veya evlerde)

5- Ev: Yeni oluşan bir medeniyet şeklindeki yerleşim (Bir bölgeye 250'ye kadar aile yerleşmiştir ve onların mesleği hayvancılık değildir, ancak geçimlerini emek, hizmet, geleneksel küçük gibi aşağı medeniyet işleriyle sağlarlar) endüstriler vb. Durd Aoli'nin (dört hane) nezaketi gibi.

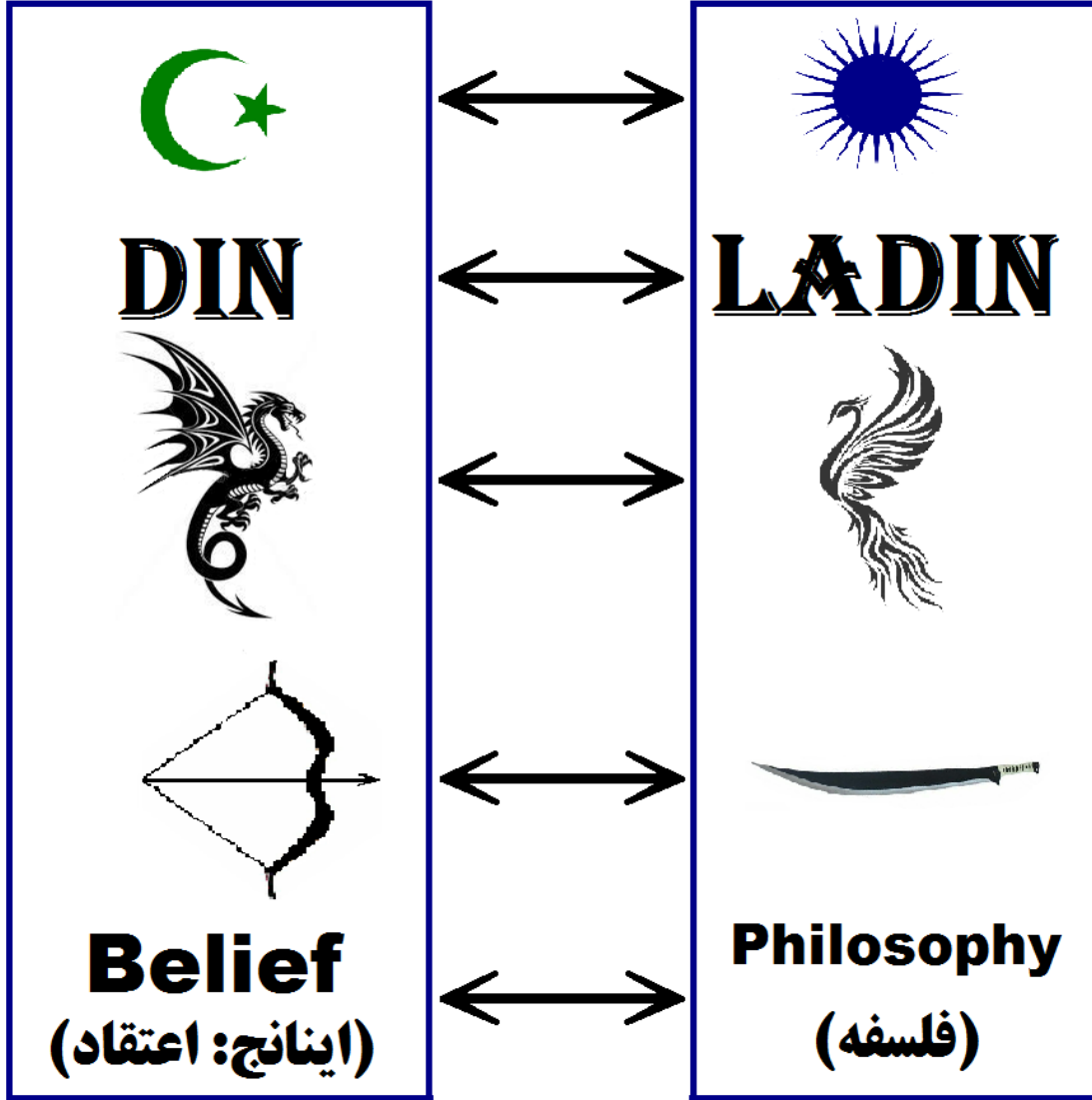
6- Kasaba: Temel ve temel uygarlık biçiminde bir yerleşim (250'den fazla aileden en fazla bin haneye kadar). Kasaba'nın karakteristik özelliği kasaplık mesleğinin ortaya çıkmasıdır, çünkü Kasba'da, Hayvancılık olmadığı için halkın et ihtiyacını kasap karşılıyor.

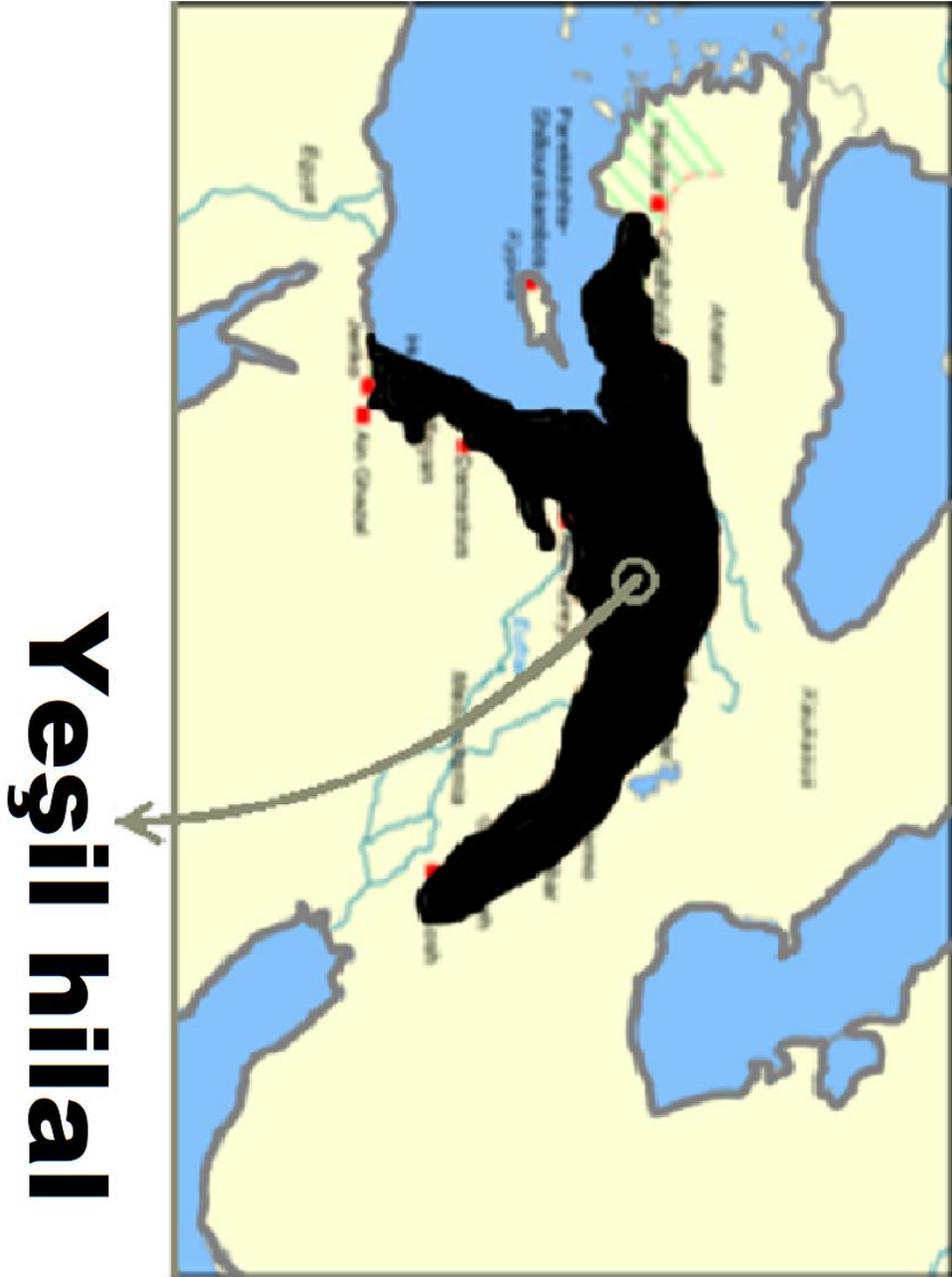
7- Abad : Küçük bir medeniyet şeklindeki yerleşim yeri (Medeniyet şeklinde en fazla 10 bin haneli bir köyde yaşayan, ancak meslekleri hayvancılık olmayan klan veya daha fazla klanı, ancak işçilik, sanayi gibi her türlü medeni işlerle uğraşırlar, iş, sivil, askeri, eğitim, sağlık vb. işlerle uğraşırlar ve Min Ao (Min Ewa, Minawa veya Manna) gibi geçimlerini bundan sağlarlar.

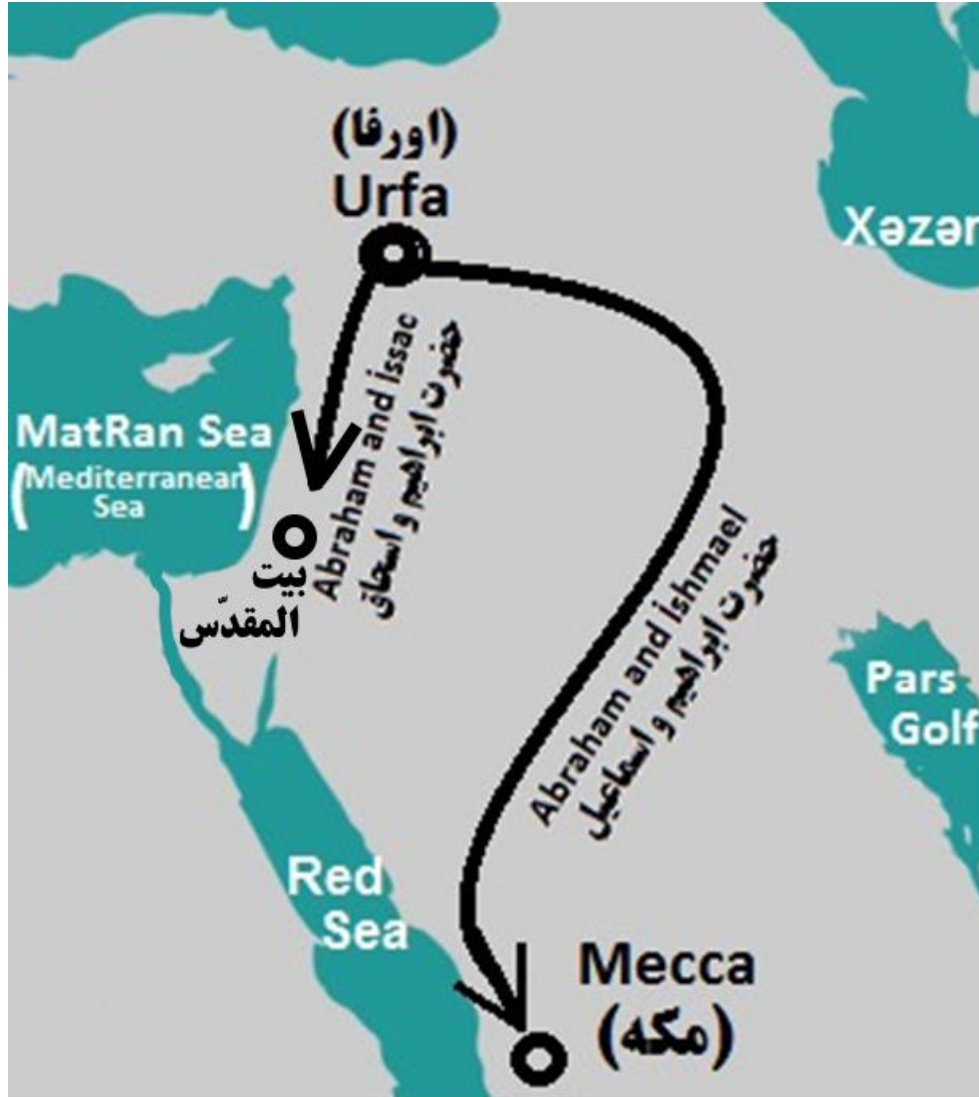
8- UR: Merkezi tek sektör olan (en fazla 250 bin ailenin (bir milyondan az kişi) bulunduğu bir yerleşim yerinde farklı kişi ve klanların yaşadığı orta medeniyet şeklinde bir yerleşim yeri) medeniyet ve her türlü hayvancılık-medeniyet işleriyle uğraşanların bir işi vardır ve bu yollarla geçimini sağlar.

9- Ir (Bölgə): Merkezi bir bölge (Bolge) olan büyük bir uygarlık biçimindeki yerleşim. Air'de en az 250 bin aile (bir milyondan fazla kişi) yaşıyor.

10- Şah`ir (şehir): Bir ülkenin ve hükümetin başkenti olan egemen şehir şeklindeki yerleşim yeri. Şahirlerin en az 250 bin ailesi var.

ISBN: 978-625-95806-4-7

9 786259 580647